ANDO

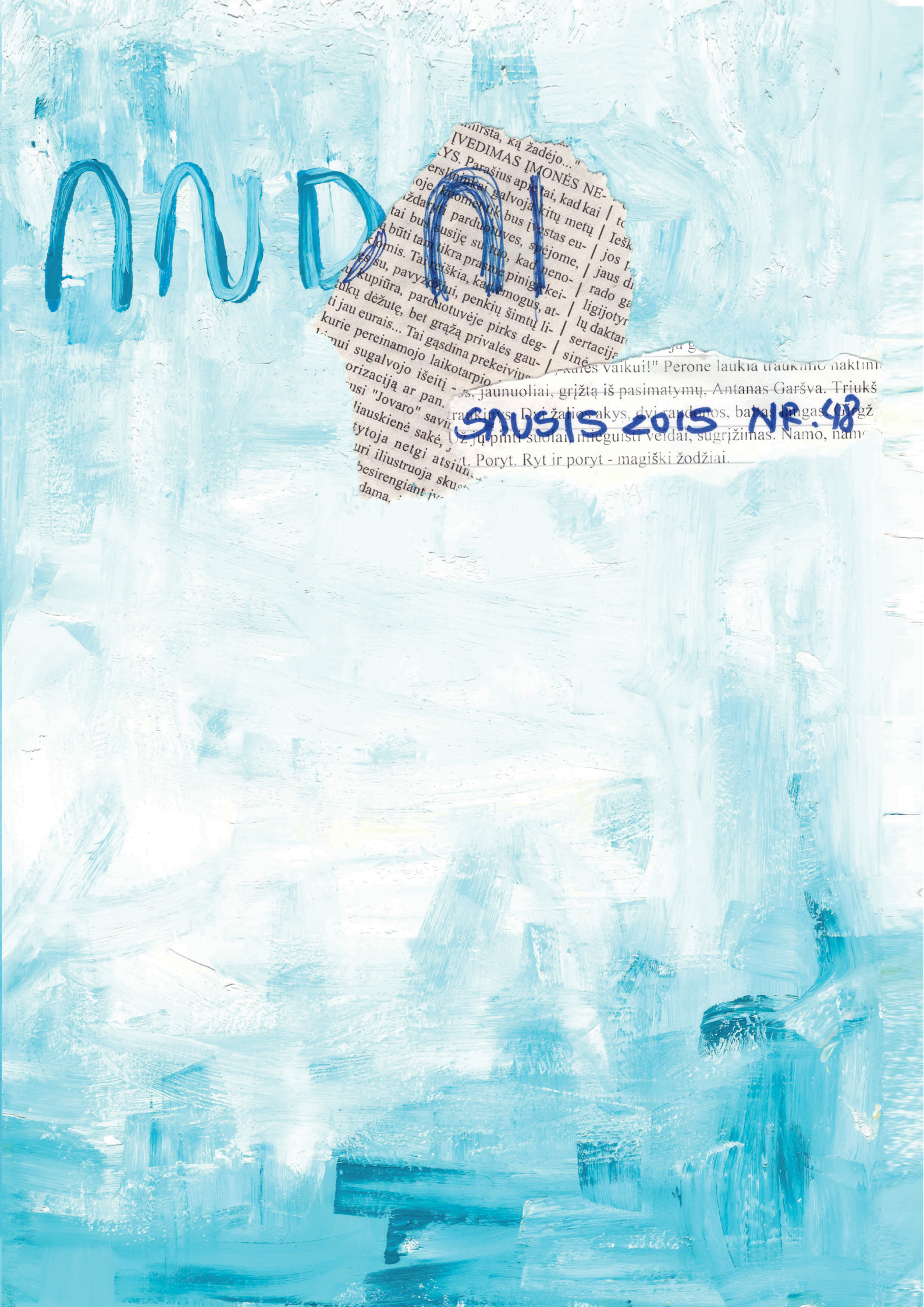

REDAKTORIAUS ŽODIS

Ak, pažadint negaliu
To arklelio balto, širmo,
Kurį ANDAI *jums sukūriau...*
Ganės jis tarp marių, jūrų,
Skabė jūros žoleles...

Sigitas Geda
„Arkliukas daržinėje“

Labas ir vėl!

Ar žinojai, kad licėjuje yra pirmokas, kurį Lietuvos kompozitorių sąjunga kviečia išleisti muzikos albumą? Arba, kad turime medalius skinančius fechtuotojus liceistus? Licėjuje tiek daug įdomių asmenybių, tik ar spėsime su visomis susipažinti? Laimei, Paulė šiame numeryje mus supažindins su keliais talentingais licėjininkais (PRO LICĖJAUS LANGUS. POKALBIAI NE APIE PAMOKAS), o Gabrielė kalbins ir liceistus *blogerius* bei *vlogerius* (LICĖJUS INTERNETO PLATYBĖSE).

Daug dėmesio skyrėmė ir didiesiems metų renginiams: Mediumui ir Karnavalui. Ar Mediumas patenkino didelius žiūrovų lūkesčius sužinosite dviejose renginio recenzijose (AR TU TIKRAS?), o apie pirmąjį įspūdį – pirmokų debiutą scenoje – kalbės licėjaus ketvirtokės (KARNAVALAS'14: TARP LONDONO IR VENECIJOS).

Šiame žiemos numeryje rasite ir kelias naujoves – tai Gabrielės PRIEŠPIEČIŲ DĖŽUTĖ, kuri, tikimės, įkvėps gaminti, taip pat ŠVIETIMO NAUJIENOS – tai mokiniams aktualios temos, apie kurias kažkodėl nedaug diskutuojama, ir komiksai paskutiniuose puslapiuose.

Nepamiršk siųsti atsiliepimus, idėjas ar savo kūrybą „Andams“ el. paštu – mums svarbi Tavo nuomonė ir Tavo indėlis!

Ir, žinoma, labai dėkoju kūrybinei „Andų“ komandai: rašytojams, iliustratorėms, korektorėms, žmonėms, kurie kritikavo ir gyrė.

Gražios likusios žiemos,

Prieglius

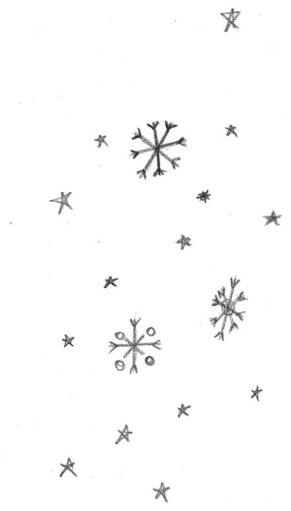

Laukiame Jūsų atsiliepimų, nuomonių
pastabų, idėjų, kūrybos el. paštu
ANDAI.LICEJUS@GMAIL.COM

REDAKTORIUS, MAKETUOTOJAS **PRIEGLIUS ŽUKLYS**
VIRŠELIO AUTORĖ **ELENA PALECKYTĖ**
VYR. KOREKTORĖ **KRISTINA MAČULSKA**
KOREKTORĖS **GRETA KRASOVSKYTĖ, GABRIELĖ MAKAREVIČIŪTĖ, IEVA SIRUTAVIČIŪTĖ**
DAILININKĖS **GINTARĖ BUTKAUSKAITĖ, MANTĖ ŠMIGELSKAITĖ, IEVA VAŠKELYTĖ, RŪTA VIGELYTĖ**
PADEDANTI MOKYTOJA **ASTA KARALIŪTĖ–BREDELIENĖ**

LABAI DĖKOJAME **SAULIUI JURKEVIČIUI, JOLITAI MILAKNIENEI** IR **VIDMANTUI NAKVOSUI**.

REDAKCIJOS NUOMONĖ NEBŪTINAI SUTAMPA SU STRAIPSNIŲ AUTORIŲ POZICIJA.

TURINYS

REDAKTORIAUS ŽODIS 2
PRIEGLIUS ŽUKLYS

PAMOKSLAUTOJOS SKYRELIS 4
GABRIELĖ MAKAREVIČIŪTĖ

LAIŠKAS LICEISTUI 5
UNĖ KAUNAITĖ

LICĖJUS INTERNETO PLATYBĖSE 6
GABRIELĖ ČERNIAUSKAITĖ

ŠVIETIMO NAUJIENOS 8
GEDIMINAS GODA

AR TU TIKRAS? 9
AUDRIUS ŽEMYS

KARNAVALAS'14: TARP LONDONO IR VENECIJOS 12
IEVA SIRUTAVIČIŪTĖ, ADELĖ MAŽEIKAITĖ

BON VOYAGE 15
DOMINYKA NACHAJŪTĖ

NEBE PAVEIKSLĖLIAI, O DĖŽUTĖS 17

LAUKIAMIAUSIAS METŲ RENGINYS (?) 21
VILTĖ PRANAUSKAITĖ

PRO LICĖJAUS LANGUS. POKALBIAI NE APIE PAMOKAS 22
PAULĖ STEPONAVIČIŪTĖ

PRIEŠPIEČIŲ DĖŽUTĖ 27
GABRIELĖ MAKAREVIČIŪTĖ

PAPRASTI KLAUSIMAI MOKYTOJAMS 28
RŪTA VIGELYTĖ

SĖKMĖS ISTORIJA: KAIP TAPTI MILIJONIERIUMI MOKYKLOS SUOLE? 29
AGENTAS 0,7

VILNIAUS RENGINIAI 30
AGNĖ PAKŠYTĖ

KARIKATŪROS IR KOMIKSAI 32
IEVA VAŠKELYTĖ, MANTĖ ŠMIGELSKAITĖ

KŪRYBA 34
MILDA MAČIULAITYTĖ, KOSTAS IVANAUSKAS

GABRIELĖ MAKAREVIČIŪTĖ

PAMOKSLAUTOJOS SKYRELIS

„Svarbiausia – palaikyti pusiausvyrą“, – pasakė Daiva Janulienė, prilaikydama mane už rankos čiuožiant lygiu baltu ledu. Omenyje ji tikrai turėjo ne tik gebėjimą išsilaikyti ant pačiūžų. (Gėdinga, prezidentė, besistengianti aprėpti visą pasaulį, ant ledo jaučiasi anaiptol ne geriausiai.) Aš pritardama linksėjau galva ir skundžiausi, kaip nelengva planuoti laiką, rasti jo poilsiui ir sau, kaip sunku viską suspėti, atlikti visus darbus bei pareigas.

Mąsčiau, kad, va, baigsiu „degančius“ darbus, o paskui ateis ramesnis etapas. Dabar guliu lovoje, jaučiu, kaip po truputį kyla temperatūra, kaip dega ne tik darbai, bet ir skruostai. Dabar ir aš sakau, jog svarbiausia – palaikyti pusiausvyrą. Žaviuosi žmonėmis, galinčiais aukoti miegą ir save, galinčiais gerti n – tąjį kavos puodelį per dieną ir šypsotis, galinčiais nuversti kalnus, tačiau nieko nėra svarbiau už sveikatą ir galimybę daryti tai, ką nori.

Yra toks pasakymas: „Daryk tai, ką moki geriausiai.“ Atrodo, dauguma juo ir vadovaujamės – lankome būrelius, renkamės mokytis tuos dalykus, kurie sekasi geriausiai, pasirenkame studijas taip pat pagal tai. Visai nerizikuojame. Galbūt stabilumo poreikis glūdi lietuviškame mentalitete, galbūt tiesiog baisu pasiduoti nežinomybei, tačiau faktas – siekdami pastovumo, prarandame naujų pojūčių galimybę. Kasdienybė tampa nuobodi, užklumpa rutina ir dingsta gebėjimas džiaugtis kiekviena smulkmena.

Išties žymiai svarbiau daryti ne tai, ką mokame geriausiai, o tai, ką norime daryti, tai, kas labiausiai patinka. Gali būti, jog tai reikš kelio metimą dėl takelio, bet, pacituosiu Užkalnį (vertinkite jį kaip norite, bet ši mintis tikrai taikli), tas takelis gali būti geriausias gyvenimo pasirinkimas. Kas kitas padės mums pasijausti laimingiems, jei ne mes patys? Kartais reikia stabtelėti ir susimąstyti, ar vieta, kurioje esame, yra ta, kurioje iš tikrųjų norime būti. Ir jei ne, nebijoti pokyčių.

Mums nesiseka išlaikyti pusiausvyros: arba blaškomės nuo vieno prie kito, čiumpame visus pasaulio darbus, norime visko, ką tik pamatome, arba esame pasyvūs, neturime motyvacijos veikti ar mėginti iššokti aukščiau bambos. Nežinau, kaip Jums, bet man tikrai nepavyksta. Žiūriu į save šiandien ir galvoju: „Ką aš čia veikiu?“ Prasidėjo trečias mėnuo, kai dirba dabartinis licėjaus senatas. Trečias mėnuo, kai dirba aštuntoji Lietuvos mokinių parlamento kadencija, kuriai man teko garbė vadovauti, galima teigti, liceistų dėka. Nemaniau, kad bus lengva. Ir, žinokit, tikrai nėra.

Niekad nebijojau rizikos, nebijojau suklysti. Žymiai baisiau pripažinti sau, jog esu ne ten, kur noriu būti. Dabar, rodos, esu laiminga, bet žinau, jog kelias, kuriuo einu, kažkada išsišakos ir aš vėl surizikuosiu pasirinkdama takelį. Norėčiau, kad ir jūs nebijotumėte būti laimingi. Jeigu skaitote šį puslapį ir geriate n – tąjį kavos puodelį, geriau padėkite jį į šalį ir eikite miegoti. Svarbiausia juk – pusiausvyra.

Laimingai,

G.

Nuotr. Justinos Kecoriūtės

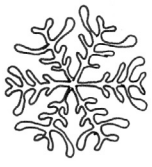

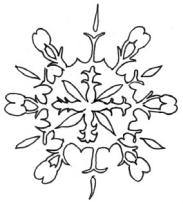

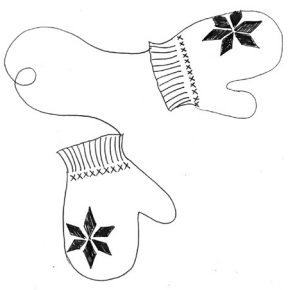

UNĖ KAUNAITĖ

LAIŠKAS LICEISTUI

Sveikas, liceiste,

manęs vis neapleidžia *déjà vu* jausmas, kad šį laišką jau rašiau. Gal dėl tų daugybės įžanginių „Andų“ redaktoriaus žodžių. O gal kad mintyse kartais imi ir parašai kam laišką – kartais ir licėjui. Bet kai iš tiesų reikia užrašyti, visą savaitę vaikštinėji po Vilnių ir negali surasti žodžių.

Galėčiau, be abejo, prisiminti savo licėjaus metus, papasakoti keletą linksmų ar rimtų istorijų. Bet laišką liceistams rašai ne taip dažnai, todėl nusprendžiau papasakoti apie tris savo baimes. Keturias, jei būtume tikslūs, nes ketvirta labai paprasta – visada baisu atvirai prisipažinti, ko bijai.

Baigiau licėjų prieš penkerius metus, XVIII laidoj, ir jau pusmetį esu netekusi studentės vardo. Nežinau, kokios mintys dabar sklando licėjaus koridoriuose, bet man mokantis dvyliktoje klasėje bene sunkiausias sprendimas buvo vienas – likti ar išvažiuoti. Vieni stūmė lauk, nes „Lietuvoje nėra gero aukštojo išsilavinimo“, nes „ten geresnės galimybės“. Kiti gąsdino – „išvažiavęs negrįši“, „atitrūksi nuo savo kultūros“, „nesukursi ryšių“, „gražiausius gyvenimo metus praleisi svetur“.

Ir aš drebėjau, bet išvažiavau. Studijavau St Andrews universitete Škotijoje. Greitai pamačiau, kad atitrūkti išties lengva. Ne vienas studentas man prisipažino, kad grįžęs į Lietuvą atostogoms nebeturi, ką čia veikti. Namuose užtenka savaitės, dvi – jau tampa kančia. Po metų ir pati ėmiau suprasti, kad ryšių išlaikymas yra darbas. Jie nutrūksta savaime. Reikia stengtis, kad taip nenutiktų.

Ko dar išmokau? Išvažiavęs neprarandi savo kultūros. Taškas. Nebent niekada ir neketinai jos išsaugoti, tada net nelabai svarbu, kokioje šalyje esi.

Gyvendamas Lietuvoje retai įvardini save kaip lietuvį – kalbėdami su kitais žmonėmis stengiamės išsiskirti. Išsiskiriame pasakydami savo vardą. Išsiskiriame miestu, iš kurios atvažiavome. Vilniaus rajonu, kuriame gyvenam. Užklasinėmis veiklomis. Bandome save apibrėžti kaip individą, todėl nesakome, kad esame lietuviai.

Išvažiavus, į klausimą „iš kur tu?“ tenka atsakinėti tūkstančius kartų. Žodžiai „lietuvis“ ar „iš Lietuvos“ staiga išskiria tave iš kitų, įauga į tavo identitetą. Tad niekada nesijaučiau tiek lietuvė, kaip gyvendama svetur.

Taip dingo pirmoji mano baimė.

Įveikiau ir antrąją. Sako, išvažiavę negrįžta. Aš irgi bijojau, kad išvažiuosiu, staiga kažkas nutiks – tik vis nežinau, kas? – ir aš nebegrįšiu. Gal neįsileis? Kartais į studijavusius svetur žiūri kreivai. Teko išgirsti žodžius: „Išvažiavai, tai ten ir būk.“ O gal įaugsiu, pamatysiu galimybes svetur ir nebenorėsiu atgal? Ne vienas klausė: „Kam tau grįžti? Ten geriau“. Bet „geriau“ juk priklauso nuo žmogaus.

Tad pagaliau nusipirkau bilietą į vieną pusę ir grįžau. Taip palikau už nugaros antrąją baimę, bet išsiauginau trečią. Nes žmonės ir vėl sako: „Ilgai neišbūsi.“ Arba: „Pabuvau čia metus, pamačiau visas nesąmones, kurios vyksta Lietuvoje, ir vėl dėlioju lagaminą“. Kol kas esu grįžus vos pusę metų, tad trečiąją vis dar bandau įveikti – o kas, jei ir vėl kažkas nutiks (kas?), ir aš irgi imsiu žvalgytis lėktuvo bilietų?

Baimės yra keistas dalykas – auga be priežasties ir kankina. Tad ir savo laišku tikrai nemokinu – pati nemoku. Tik dalinuosi, nes gal mano istorija ims ir nuramins kelis kitus. Kartais net pagalvoju: gerai, kad mane gąsdino – tada kyla vaikiškas užsispyrimas įrodyti, kad taip sakiusieji klysta.

Nes ir mano trečioji baimė nyksta. Per šiuos pusę metų sutikau kelias dešimtis nepaprastai talentingų, kūrybingų ir drąsių jaunų žmonių, kurie lygiai taip pat nori Lietuvoje padaryti kažką gražaus. Jie mato problemas, bet neketina nuo jų bėgti – priešingai, ieško jų ir kelia sau iššūkius.

Tad dabar žiūriu atgal ir žinau, kad nė kiek nesigailiu išvažiavus – kad ir ką man sakė aplinkiniai. Nes gyvenime nuolatos renkamės patys. Tad jei ir Tu, liceiste, kartais bijai panašių dalykų – nuraminu: mes patys pasirenkam, ar norim nepamiršti savo kultūros; patys pasirenkam, ar norim grįžti; patys pasirenkam, ar nebijom netobulumo.

Rodos, tiek metų praėjo, o mintys toli nenuklydo. Atsiverčiu paskutinį savo redaktorės žodį „Anduose“, kurptą dvyliktos klasės pradžioje, ir nurašau:

Netobulumas suteikia erdvę keisti.
Turėkite drąsos tai daryti!
Ir licėjus brangus, nes yra netobulas.
Kaip ir Lietuva.

Šiltai –

Unė

Unė Kaunaitė pernai baigė psichologijos ir socialinės antropologijos studijas Škotijoje. Neseniai Lietuvoje išleido antrąją savo knygą „Žmonės iš Alkapės“.

GABRIELĖ ČERNIAUSKAITĖ

LICĖJUS INTERNETO PLATYBĖSE

Licėjuje knibždėte knibžda talentų – vieni yra puikūs dainininkai, kiti – dailininkai, fotografai ar sportininkai, o apie mokslo srities genijus priminti net nereikia. Tačiau yra dar viena talentingų moksleivių grupė, kurie savo mintis ir idėjas reiškia internete – rašo blogus ar kuria video. Apie vieną filmukų montuotoją rašė net interneto portalas „15min“.

DOSJĖ

Vardas: Simonas Mulevičius
Klasė: 1b
„Youtube“ kanalas: Be1oPuse1o

Papasakok, kodėl užsiimi video kūrimu?

Geras klausimas. Tiesą sakant, priežasčių yra daug. Visų pirma, tai – mano hobis, padedantis man realizuoti save, nevaržantis manęs kaip Prokrusto lova, leidžiantis atsiskleisti kiekvienai idėjai. Antra, tai – laisvalaikio praleidimo būdas. Susipažįstu su daugybe žmonių, įvairių menininkų, susiduriu su kitokiu požiūriu į gyvenimą, dažnai tenka rizikuoti, kad „pagaučiau“ gerą kadrą ar įdomų žmogų. Bet svarbiausia kūrimo priežastis yra ta, jog video formatu galima greičiau ir kokybiškiau perduoti žinutę auditorijai. Dialogas tarp tavęs ir klausytojo trunka tik 3-4 minutes, tačiau to visiškai užtenka, kad pasakytum tą mintį, kurią esi pasiruošęs transliuoti.

Savo *vlogą* pradėjai nuo ambicingo projekto – „Vilnius daro 100 pritūpimų“, kuriame rodoma, kaip įvairiose Vilniaus vietose žmonės daro pritūpimus. Kaip kilo mintis sukurti tokį video?

Dar dabar su šypsena veide prisimenu savo pirmąjį filmuką. Viskas prasidėjo nuo paprastos idėjos. Tiesą sakant, filmavimui skirtų temų galvoje buvo daug, tačiau „100 pritūpimų” pasirodė geriausia. Mūsų filmavimo komandos idėja – visi gali ir turi sportuoti.

Rimtai dirbdami per savaitę nufilmavome keletą garsių žmonių – Artūrą Zuoką, Eligijų Masiulį, Eglę Jurgaitytę, Dainių Kepenį. Prie projekto prisidėjo gausus būrys liceistų – Gabija Vaišvilaitė, Deividas Morkūnas, Audrius Žemys, Kostas Ivanauskas ir kiti. Didžiausias iššūkis buvo įtikinti žmones prisidėti prie šios akcijos. Ypatingai sunkiai sekėsi su vyresniais nei 30 metų žmonėmis. Nepaisant to, filmukas pavyko, sukėlė daug šypsenų, o kažką gal paskatino pradėti sportuoti.

Ar turi mėgiamų YouTube kanalų?

Žinoma, kad turiu. Patinka „CrêmeBrulée” stilius, lygiuojuosi į Tado Vidmanto kūrybinę kryptį, nuotaiką praskraidina komiko Oleg Surajev „Serialas” ir visi kiti jo projektai. Norėčiau pareklamuoti ir vieno pirmoko kanalą „White Studio”.

Daug kas tave lygina su kursioku Matu. Ar manai, kad tavo kurso draugas, taip pat kuriantis video, yra tavo konkurentas?

Galbūt tam tikrais aspektais, taip. Tačiau tai nėra blogai, nes kitų žmonių pastangos įpareigoja dar labiau stengtis ir siekti aukštesnės produkto kokybės. Taip pat tenka ieškoti savo nišos ir nuolat tobulėti. Manau, kad labiau esame kolegos nei

konkurentai, nes mus vienija panašūs pomėgiai ir filmavimas.

Na, ir pabaigai, kokie tavo ateities planai?

Turiu svajonę, kad ateityje Vilniaus licėjus, kaip stipriausia mokykla Lietuvoje, sukurs video pamokų visai švietimo sistemai ar bent 6-10 klasėms. Galbūt artimiausiu metu mokiniai galės papildomai mokytis ir gilinti savo žinias arba tiesiog pakartoti jau išmoktus dalykus internete, žiūrėdami geriausių mūsų šalies mokytojų dėstomas filmuotas/animuotas pamokas. Tad šių metų tikslas – sukurti šio projekto pavyzdį, t.y. 30-45 min trunkančią animuotą pamoką.

P.S. Ieškau scenaristų ir aktorių būsimiems projektams.

DOSJĖ

Vardas: Matas Petronis
Klasė: 1c
„Youtube" kanalas: White Studio

Kodėl užsiimi filmukų kūrimu? Nuo ko visa tai prasidėjo?

Patinka. Nors fotoaparatą rankose laikau jau seniai, filmavime esu naujokas. Pirmą video nufilmavau šią vasarą. Kadangi teorinių žinių jau turėjau, pavyko pasiekti norimą rezultatą. Stengiuosi skirti kuo daugiau laiko detalėms ir kokybei. Filmavimas – vienas iš dalykų, kuriuos sugebu daryti, man atrodo, neblogai. Turbūt todėl ir patinka.

Pirmame video užfiksavau savo vasarą. Sutalpinau ją į vieną dieną. Filmavau Uteną – miestą, pilną pramogų, jei tik žinai, kur jų ieškoti. Vanduo, vandens slidės, kateriai, kepantis ėriukas – mano vasara. Kada nors jį parodysiu anūkams. (Video pavadinimas – „Day in Utena", – red. past.)

Koks buvo linksmiausias įvykis, nutikęs filmuojant?

Būna labai linksma, kai tenka filmuoti tuščiomis fotoaparato baterijomis ir pilna atminties kortele...

Kurie YouTube kanalai – mėgstamiausi?

Yra keli muzikos, automobilių ar dviračių sporto kanalai, į kuriuos kartais užsuku. RomanAtwood ir VitalyzdTv – aukšto lygio pranksterʻiai. Vieni iš geresnių, susijusių su filmavimu,

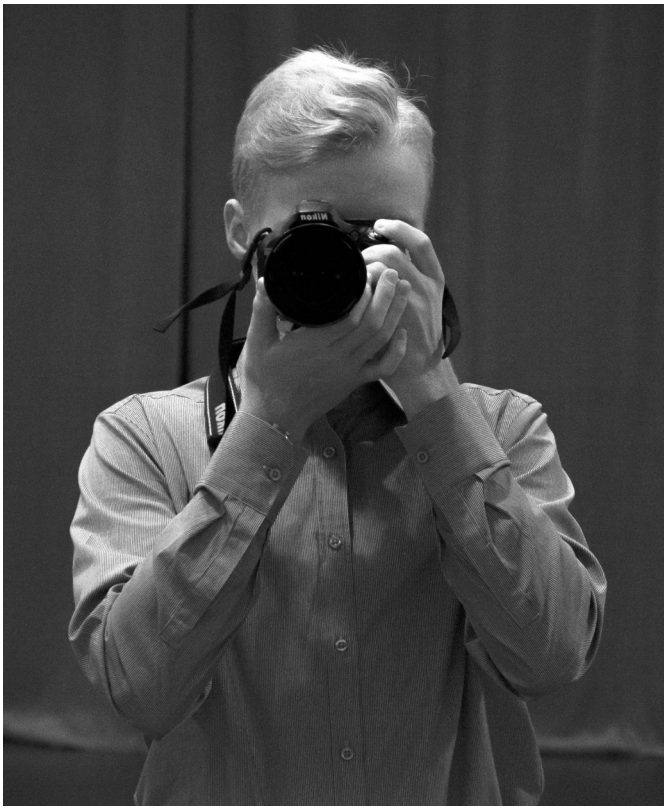

Čia ir kitur – nuotraukos iš asmeninių archyvų

kanalų – Norbefilms ir GoPro. Jie dažnai įkelia labai gerų filmavimo ir montažo pavyzdžių. Vienaip ar kitaip – YouTube nėra ta vieta, kur praleidžiu daug laiko.

Ar manai, kad tavo kurso draugas, taip pat kuriantis video, yra konkurentas, nes daug kas jus lygina?

Nejaučiu jokios konkurencijos. Visi, darantys kažką panašaus – draugai ir kolegos. Filmuodamas stengiuosi taisyti tik savo klaidas, daryti geriau nei buvo, atsižvelgti į pastabas. Filmuojant ir fotografuojant svarbu rasti savitą stilių. Kiekvienas daro savaip, todėl konkurencijos šioje srityje mažai.

DOSJĖ

Vardas: Dominyka Nachajūtė
Klasė: 3c
Tinklaraštis: Virtuvė ir Do
(www.virtuveirdo.wordpress.com)

Kodėl rašai blogą ir būtent apie maistą?

Pamenu, man buvo graudžiai juokinga, kai tik pradėjus kurti savo puslapį toji internetinė svetainė pateikė man sąrašą temų, apie kurias galėčiau rašyti. Man atrodo, kad tinklaraščių kūrimo svetainėse žmogus gali apsilankyti tik jau žinodamas,

apie ką jis nori rašyti, kuo dalintis. Tinklaraštis tapo nauja erdve netikėtumams ir fantazijai, o pomėgis gaminti maistą ir buvo tai, kuo troškau pasidalinti. Manau, naujo įrašo paskelbimas savaitgalį puikiai įprasmina mano savaitę ir neleidžia į viską žiūrėti atsainiai.

Ar yra kitų *blogerių*, kuriuos skaitai?

Šiuo metu nuolat jokių blogerių neseku. Tačiau kiekvienas mano receptas yra paimtas iš skirtingų tinklaraščių, dažniausiai angliškų, nors pradedu pažinti ir lietuviškuosius: žaviuosi ir Beata, ir kitais, tokiais kaip ir aš, mėgėjais. Todėl atsiskyrusi nuo kulinarų nesu – naršau daugelio jų tinklaraščius, o vienam mano recepte galima rasti net kelias jų idėjas.

Ką patartum norintiems kurti tinklaraštį apie kulinariją?

Mano patirtis šioje srityje dar nėra tokia didelė, kad galėčiau laidyti neįkainojamus patarimus. Tikriausiai patarčiau tik labiau susitelkti ties pačiu gaminimo procesu, o ne mėgautis jo aprašymu, t.y., stengtis, jog įrašas būtų dėl kulinarijos, o ne atvirkščiai.

O kas yra tavo įkvėpimo šaltinis?

Virtuvę aš pažinau per ekraną. Mane įkvepia kulinarinės laidos, tiksliau aistringi žmonės, dalyvaujantys jose. Juk ir Jamie Oliver'į, kuriuo turbūt žaviuosi labiausiai, šeštadienio rytais matau „netikrą". Taip pat mane įkvepia pats gaminimo procesas, skoniai, kvapai, kaskart viskas iš naujo ir kitaip – to aš ir siekiu!

GEDIMINAS GODA

ŠVIETIMO NAUJIENOS

Ne vienas liceistas pirmosiomis rudens savaitėmis nepraleidžia progos pasišaipyti iš TB'kų, kurie, užuot mėgavęsi rudens malonumais ir braidę tarp spalvingų klevo lapų, pluša prie savo extendedų *– keturių tūkstančių žodžių apimties išplėstinių rašinių iš vieno pasirinkto besimokomo dalyko. Ir vis dėlto labai tikėtina, kad nuo 2016 – ųjų metų dvyliktokų pečius užgrius panaši našta – jų laukia brandos darbas.*

Kas tai? „Brandos darbas – mokinio pasirinktos krypties atliekama ilgalaikė užduotis, skirta bendrųjų ir pasirinktos krypties dalykinių kompetencijų patikrinimui ir įvertinimui", – į klausimą netrunka atsakyti Nacionalinio egzaminų centro tinklalapis. Na, o kalbant žmonių kalba, nuo 2016 – ųjų metų kiekvienas Lietuvos (taip, ir licėjaus) dvyliktokas galės nuspręsti pagilinti žinias kurioje nors (gamtos mokslų, socialinių mokslų, menų...) srityje ir atlikti su ja susijusį mokslinį tyrimą – leisti laiką istorinių dokumentų archyvuose ir aprašyti Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio veiklą, stebėti ir analizuoti bakterijų dauginimąsi universitetų laboratorijose ar vaikščioti po galerijas ir parengti darbą apie siurrealizmą Lietuvos dailėje. Ruošti darbą turi padėti jo vadovas – pasirinktos srities mokytojas. Baigus projektą, šis pristatomas vertinimo komisijai, vadovas užduoda klausimus (beveik kaip daktaro disertacijos gynimas), galop darbas įvertinamas tam tikra taškų suma.

Tiesa, brandos darbas (arba BD, kaip jį vadina žmonės, kalbantys švietimo sistemos žargonu) nebus privalomas. „Nenorime, kad tai taptų masiniu dalyku", – teigia Nacionalinio egzaminų centro vadovė. Kas ir kodėl tuomet jį rašys? Atsakymas nelabai įtikinamas. Brandos darbas būtų įskaitomas kaip antrasis egzaminas, kurį privalu išlaikyti be lietuvių kalbos ir literatūros VBE, norint gauti brandos atestatą, taigi tikimasi, kad tie, kurie paniškai bijo laikyti technologijų egzaminą, rinksis rašyti BD tam, kad savo brandą įrodytų ne stresinėje situacijoje, o ruošdamiesi ramioje namų aplinkoje. Kiti potencialūs brandos darbo rengėjai – pažangūs ir žinių ištroškę mokiniai (kiek aktualiau liceistams), norintys pagilinti žinias tam tikroje srityje, ją patyrinėti. Tik bėda ta, kad jokios realios naudos bent kol kas jie iš to neturės – LAMA BPO teikiant stojimo į universitetus paraiškas papildomo langelio „Aš rašiau brandos darbą", duodančio nors 0,01 balo, bent jau artimiausiu metu nebus, tad būsite padirbėję tiesiog... savo malonumui?..

„Nieko daugiau ir neišeina apie brandos darbą pasakyti, tik tiek, kad jį galima rašyti, – paklausta, ką mano apie šią idėją, sakė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Asta Karaliūtė–Bredelienė. – Prasmę brandos darbas turėtų tuomet, jei jo įvertinimas būtų įskaitomas vietoje tam tikro dalyko egzamino įvertinimo. O kursinius darbus licėjuje ir taip rašome, taigi čia niekas nepasikeis. Galbūt gerai, kad dabar šią galimybę turės ir kitų mokyklų mokiniai." Panašios nuomonės buvo ir dvyliktokai, dar pridėję, jog tie, kurie nesugeba išlaikyti dviejų egzaminų, tikrai jokių darbų nerašys, esą nėra apie tai ko ir svajoti.

Pati brandos darbo koncepcija graži – tai tarsi praktika prieš ilgiausius kursinius darbus universitetuose, galimybė pasimokyti ieškoti informacijos ir išbandyti tai, ko kitomis aplinkybėmis galbūt neišmėgintum. Vis dėlto, manau, daug didesnio populiarumo ši idėja sulauktų, jei teiktų abiturientams labiau apčiuopiamos naudos. O kaip atrodo Jums?

AR TU TIKRAS?

Turbūt kiekvienas renginys licėjaus bendruomenę tam tikra prasme suskaldo: vieni jį giria, kiti negaili kritikos. Tad nieko keisto, kad ir antrokų Mediumas, pastatytas pagal P. Weiro filmą „Trumeno šou“, buvo tiek liaupsintas, tiek peiktas žiūrovų. Skaitytojams pateikiame dvi priešingas nuomones – trečioko Audriaus ir prisistatyti nenorėjusio liceisto.

AUDRIUS ŽEMYS

Kasmet licėjuje išvystame po grandiozinį kiekvieno kurso renginį. Prieš pat žiemą antrokai turi paruošti savo pasirodymą – mediumą. Būtent šis renginys yra pirmas tikrasis kurso pasirodymas (karnavalas juk pirmas blynas, „nesiskaito“), tad visas licėjus labai įdėmiai ir kritiškai žvelgia į šią šventę.

Sunku buvo susiformuoti lūkesčius. Nežinojau, ar verta užkelti kartelę aukštai ir, galbūt, nusivilti, ar kaip tik tikėtis eilinio mokinukų spektaklio ir vėliau aikčioti iš nuostabos. Po karnavalo įsiminė kurso sugebėjimas kurti šou, taip pat negalime pamiršti antrokų „kozirio“ – muzikos mokytojo R. Jankausko. Jis tikrai neleistų sukurti sauso ir beprasmiško pasirodymo, todėl pasirinkau „kažką tarp“.

> NESUPRATAU, KAS DEDASI IR KO TIKĖTIS, BET PIRMAS VAIZDAS TIKRAI NENUVILIA.

Prieš tą lemtingąjį penktadienį antrokai jau ruošė licėjų mediumui – fojė, ant skelbimų lentos, buvo prisegtas intriguojantis plakatas, o trečiokai buvo maloniai nustebinti gavę pakvietimus, įteiktus su itin lyriška prakalba.

Nusikelkime į lapkričio dvidešimt devintosios vakarą. Mediumo vakarą.

Lipau laiptais į licėjų ir pastebėjau du šąlančius apsauginiukus. Šis vaizdas išspaudė nežymią šypseną mano veide. „Sveiki atvykę!“ – sušuko vienas iš jų. Prieš pat akis – keturi ekranai su vieno iš antrokų, Eriko, veidu. Viskas aišku – šis vyrukas bus šiandienos žvaigždė. Nespėjau labiau apsižvalgyti, kai prie manęs prišoko dvi merginos su pudra ir šepetėliu: „Ar atsimeni žodžius? Puikiai atrodai, nesijaudink!“ – šūkčiojo jos. Nusprendžiau įsijausti į savo vaidmenį ir ryžtingai linktelėjau. Rūbinėje dirbo būrelis antrokų, kurie su popieriniais lėktuvėliais rankose aptarnavo svečius. Įdomu. Nesupratau, kas dedasi ir ko tikėtis, bet pirmas vaizdas tikrai nenuvilia. Grįžęs į fojė vėl buvau nustebintas – dar viena antrokė pasodino mane priešais veidrodį ir pradėjo kvepinti moteriškais kvepalais. „Liko penkios minutės iki tavo pasirodymo. Pasiruošk!“ Suvokiau – aš užkulisiuose. Apsisukau – žalias ekranas. Supratau, kad reikia laukti ne spektaklio, o filmo ar kažko susijusio su televizija. Iš tikrųjų

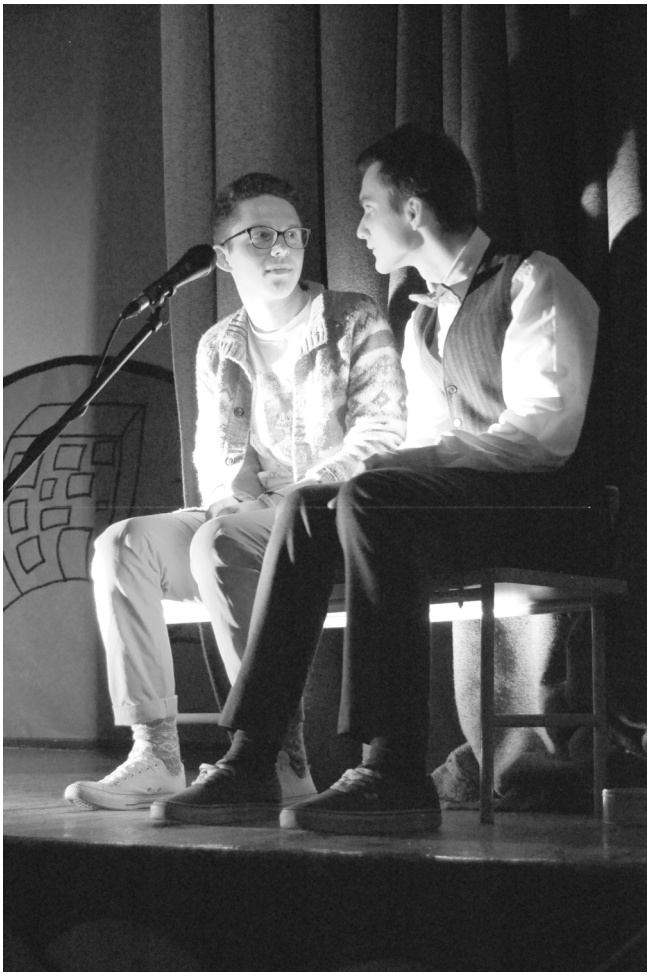

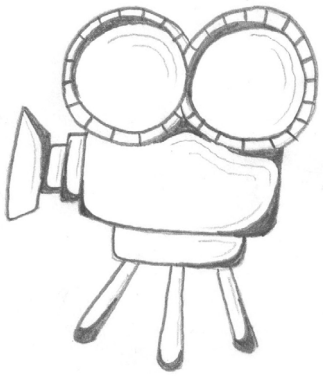

tai privertė mane sunerimti – ko gero labiau apsunkinti sau padėties neįmanoma. Kurti mediumą, remiantis filmu... Juk tai taip rizikinga! Jau pastatytas filmas yra režisieriaus interpretacija, reikalinga ir specifinė aplinka, efektai, filmą perkelti į sceną nėra paprasta. O gal ir bus rodomas filmas? Puiku, aš jau sudomintas, o praėjo vos keletas minučių nuo įžengimo į šią aplinką. Mano apmąstymai buvo nutraukti keistos muzikos – ant laiptų šoko grupelė merginų. Po šio pasirodymo dar spėjau nusifotografuoti prie žaliojo ekrano ir bėgte nuskubėjau užsiimti vietos aktų salėje.

Antrokai pastatė pasirodymą pagal filmą „Trumeno šou“. Vos išgirdusi šį pavadinimą salė sujudo, pasigirdo tylus susidomėjimo ūžesys. Pasijaučiau gerai – nemačiau šio filmo, galėsiu mėgautis visiška „šviežiena“ ir nelyginti mediumo su profesionaliu darbu. O vaizdas ant scenos mane tikrai džiugino.

Manau, stipriausia viso pasirodymo dalis buvo aktoriai. Ypač patiko dinamiška Eriko vaidyba, Jokūbo aistra pasirodymui ir Gabrielės kalbėjimo raiška bei emocionalumas. Taip, ne visi aktoriai buvo tokie geri, kai kurie galėjo labiau pasistengti, bet aš mačiau, kad būti scenoje jiems patinka, kad jiems malonu vaidinti publikai, tai mane iškart užkrėtė. Kitas mane sužavėjęs dalykas buvo simboliai ir netikėtai pasiektas „nušvitimas“. Tik įpusėjus šou supratau žiūrovų vaidmenį jame. Kiekvienas atėjęs buvo „Trumeno šou“ dalis, visi buvo paruošti išeiti į eterį, publika ne stebėjo, o dalyvavo! Ir ta kamera kampe leido pasijausti, kad visi buvome vienoje uždaroje patalpoje kartu su režisieriumi, aktoriais – meno dirbtuvėse. Nuo šio „lūžio taško“ dar labiau mėgavausi reginiu, praleisdamas pro akis ir menkus trūkumus. Manau juos verta paminėti, kad būtų galima pasimokyti: nenaudojamą projektorių buvo galima ir išjungti, tas mygtukas „hide“ labai rėžė akį ir griovė estetinį vaizdą, dainininkės, kurios pasirodė tikrai neblogai, galėjo būti kaip nors susiderinusios savo apranga, nes atrodė labai iškritusios iš konteksto.

> ANTROKAI PASTATĖ PASIRODYMĄ PAGAL FILMĄ „TRUMENO ŠOU“. VOS IŠGIRDUSI ŠĮ PAVADINIMĄ SALĖ SUJUDO, PASIGIRDO TYLUS SUSIDOMĖJIMO ŪŽESYS.

Čia ir kitur – Kamilės Čelutkaitės nuotr.

Po pasirodymo buvo galima išgirsti krūvas pastabų, kad antrokai nukopijavo daugelį idėjų iš praėjusių metų mediumo. Negaliu šio fakto nuginčyti – rūbinės darbininkai buvo ir pernai, pasirodymai fojė irgi buvo, pasitikimas prie įėjimo taip pat buvo. Kitaip sakant, renginio išplėtimas už aktų salės ribų daugeliui atrodė nepriimtinas, nes tą jau darė dabartiniai trečiokai. Tačiau ar tikrai tai yra kažkoks nusikaltimas? Juk apskritai pasaulyje tiek daug visko prikurta, kad kažką naujo sugalvoti yra beveik neįmanoma. Nemanau, kad geras idėjas verta padėti šalin dėl originalumo, nelaikau minimalaus idėjų iš praėjusių renginių panaudojimo labai smerktinu dalyku. Kažko visiškai naujo sukūrimas reikalauja labai daug žinių, o labiausiai – laiko. Nepamirškime, kad mediumas, vis dėlto, tik mokyklinis renginys.

Šį antrokų darbą laikau vykusiu. Renginys turėjo gerą idėją, nebuvo pabijota ir surizikuoti, o įgyvendinimas tikrai neblogas. Licėjaus bendruomenė turėjo progą pasidžiaugti įdomiu reginiu. Laukiame, ką šis kursas sugebės parodyti didžiausiame metu renginyje – Šimtadienyje.

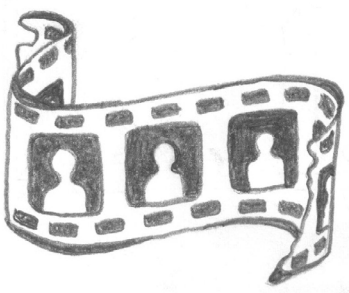

Pats viso kūrinio „kabliys", o ir iššūkis pagrindinį veikėją vaidinančiam aktoriui (manau, jį įvykdyti buvo sunku tiek Jim Carrey, tiek Erikui Vojevodinui iš II c) jau savaime užkoduotas pačiame personažo varde – būti tam vieninteliam tikram, nuoširdžiai naiviam, o dėl to ir apgautam. Šis uždavinys gali būti išspręstas dvejopai – arba meistriškai, arba nelabai. O visų blogiausia, kai labiausiai reikalingas tikras paprastumas tampa per daug vaikiškas...

Ai, šypsaus ir šypsaus, prisiminęs naujosios dantų pastos kokybe savo vyrą norinčią įtikinti „žmonelę". Žvelgdamas į aktorius, turėjau pripažinti, kad gal ir gudru buvo pasirodymui išsirinkti būtent „Trumeno šou" – kūrinį, pateisinantį ir net reikalaujantį perdėtos vaidybos, kuriame dauguma aktorių kuria veiksmo nuotaiką, o ne siužetą.

Negaliu nepagirti melodijų autoriaus! Spektaklyje jos tiko žiauriai gerai!

M
trumpi F I L M U K A I muzikai skambant
Z
I
K
(T R U) M E N A S
ŽMONELĖ
D
O R I G I N A L U?
D A I L U
T I K R U M O!
K A V I N Ė „Dešimt metų"
Ž V A I G Ž D U T Ė S

O kaip jums?

Iš pat pradžių Mediumas buvo įdomus ir netikėtas. Žalias stendas fotografijoms lyg filmavimo aikštelėje, visur bėgiojančios ir praeinančius stabdančios grimuotojos, šokiai, primenantys apie vis senkančias minutes iki spektaklio pradžios – lyg pro rakto skylutę stebėdamas, bandžiau nuspėti, kas manęs laukia scenoje, ką pamatysiu!

Žinot, džiaugiuos, kad taip drąsiai griebėtės „Trumeno šou" – tokia interpretacija buvo savaip įdomi. Tik norėjau paklausti jūsų – ar tikrai patikėjot tuo, ką patys sukūrėt? Ar jums patiems buvo įdomu? Džiaukitės viskuo, ką darot, o jei nesidžiaugiat, tai sustokit, apsisukit ir darykit kitaip. Tada negalės nepasisekti!

Ei, nesiskolinkit svetimų pokštų!

Tik svarbiausia – visad būti nuoširdiems!

Informaciją ir nuotraukas padėjo surinkti
GABRIELĖ CIBULSKAITĖ, GABIJA VASAITYTĖ

KARNAVALAS'14: TARP LONDONO IR VENECIJOS

Pirmą įspūdį susidarome per kelias akimirkas ir po kelių minučių jį jau būna sunku pakeisti. Gal dėl to kasmet taip smalsu pamatyti pirmokus licėjaus scenoje – jų Karnavalą, pamatyti, kokia ta licėjaus „ateitis". Šiemet jaunieji liceistai užsibrėžė nei daug, nei mažai – tik pastatyti „Svynį Todą". Pateikiame dviejų ketvirtokių – licėjaus „veteranių" – įspūdžius iš renginio ir keletą nuogirdų mokyklos koridoriuose.

IEVA SIRUTAVIČIŪTĖ

Nemaža dalimi licėjaus renginių dabar mėginama tęsti 2013 metų Mediumo (sukurto pagal keturias Kosto Ostrausko pjeses) pradėtą savitą, originalią tradiciją išplėsti veiksmo erdvę ir neapsiriboti vien spektakliu scenoje, bet kurti ypatingą nuotaiką dar iki jam prasidedant. Prie šios tradicijos (galbūt ir patys to nežinodami, bet pasisemdami minčių dar iš šių metų Mediumo) prisidėjo ir licėjaus naujokai, ruošdami pirmąjį savo renginį – Karnavalą.

Ko gero, daugelį atėjusių gana nustebino neįprastas aplinkkelis, šviesėlės, šokiai ir gyva muzika fojė, minimalistinės dekoracijos kituose aukštuose (teatro kaukytės ant sienų). Šios detalės nuteikė maloniai, atspindėjo pirmokų pastangas sukurti gražų renginį (nors, kita vertus, kai kas jau kiek priminė kartojimąsi).

Gražu tai, kad į veiksmą mėginta vienaip ar kitaip įtraukti ir žiūrovus – jie buvo kviečiami pasimokyti menueto šokio judesių, vaišinami pyragėliais su mėsa (kurie, paaiškėjus Karnavalo spektaklio temai – tai Svynio Todo, demono kirpėjo, istorija – įgijo savitą prasmę ir atsiskleidė kaip gana žaismingа bei įdomi idėja). Įtraukiami buvo ne tik mokiniai, bet ir mokytojai – bene labiausiai įsiminęs, nuotaikingiausias spektaklio epizodas buvo mokytojų Algio Sindaravičiaus ir Simo Ignatavičiaus pasirodymas scenoje.

Vis dėlto renginys turėjo ir keletą trūkumų, manau, ryškiausias jų yra kelių skirtingų temų, motyvų sumaišymas – Italijos (Venecijos) ir legendos apie, ko gero, žymiausią Londono kirpėją Svynį Todą. Fojė sukurta kanalo dekoracija, renginio plakatas, minėtos nedidelės kaukės, besisiejančios su Venecijos karnavalu, šio miesto vaizdų tapymas buvo nuorodos į visai kitokią ir paties spektaklio temą. Tokiu priešpriešos atveju visam renginiui ėmė trūkti vientisumo, sprendimų motyvuotumo, veiksmas iki spektaklio ir pats spektaklis nelabai atitiko, nepapildė vienas kito. Galbūt kuriant tokio pobūdžio renginį kitą kartą reikėtų atidžiau apmąstyti, kaip galima būtų labiau tarpusavyje susieti atskiras jo dalis. Taip pat, kalbant apie tobulintinus dalykus, gal spektaklio trukmė pasirodė šiek tiek per trumpa, kad pavyktų išsamiau, įtaigiau atskleisti siužetą, veikėjų santykius, vidinę būseną, perteikti visa tai suprantamai, net ir gerai nežinantiems vaizduojamos istorijos.

Nepaisant kai kurių trūkumų, pirmakursiai išties verti pagyrimo už tai, kaip stengėsi sukurti visiems licėjaus svečiams šventišką nuotaiką, įdomų vakarą, kaip rūpinosi detalėmis, o dalykų, kuriuos reiktų patobulinti, atsiranda visada, dėl to nereikia nusiminti, bet kitais kartais pasirodyti tik geriau.

ADELĖ MAŽEIKAITĖ

Ketvirtas licėjaus kursas pirmokėlius jau pažino per krikštynas. O štai Karnavalas – laukiama šventė tų, kurie nori pasižiūrėti, kas per žvėriukai šiemet prisijungė prie mūsų ir kokios gi jų kūrybinės galios.

Na, tos kūrybinės galios visgi nekokios – tiesiog pervaidinta gerai žinoma Svynio Todo istorija. Manau sutiksite – nelabai originalu. Gaila, kad ši tendencija pervaidinti žinomus kūrinius paskutiniu metu įsivyrauja (priminsiu jums trečiokų „Alisą stebuklų šalyje“, nors jai priekaištų beveik neturiu). Kadangi mūsų kursas pats kūrė visą Karnavalo vaidinimą (atrodo, taip darė ir dabartiniai antrokai), manau, parodėme licėjui, ką mąstome, kuo gyvename. Parodėme kai ką savo. Būtų buvę visai įdomu pamatyti kiek originalesnį, neįprastesnį ir gal šiek tiek vaikiškesnį nei Svynis Todas pasirodymą.

Tačiau dabar, mieli pirmokėliai, jus pagirsiu – makiažai nuostabūs, kostiumai efektingi, šukuosenos tobulos, žodžiu, įvaizdis – nepriekaištingas, su tuo ir galiu pasveikinti!

Gaila, kad aktorių beveik nebuvo įmanoma girdėti jau vos tolėliau nuo salės vidurio, bet su ypatinga licėjaus salės akustika dar apsiprasite. Ir, tikiuosi, mergina, nukritusi nuo kėdės, liko sveika gyva. Šiek tiek keista, jog vaidinimas toks trumpas – štai čia ir galėjot pasistengti labiau, kūrybiškai pažiūrėti į pjesę, pridėti ką nors „nuo savęs“.

Bet apskritai manau, jog Karnavalo paskirtis – priversti kursą bendradarbiauti bei susipažinti artimiau. Tikiuosi jums tai pavyko, nes pirmasis kurso renginys nulemia beveik visą jo bendrystę ateityje. Iš tikro jūs šaunūs, linkiu sėkmingo Mediumo kitąmet!

Čia ir kitur – Lauros Lisauskaitės nuotr.

KĄ LIAUDIS SAKO APIE KARNAVALĄ?

Man šių metų karnavalas patiko: buvo nuoširdu, paprasta ir nuotaikinga, jie sugebėjo sukurti šventės atmosferą.

Labai įdomu, koks buvo dalinamų bandelių turinys.

Tai pala, kas nužudė Svynį Todą spektaklio pabaigoje?

Važiavau į licėjų pusvalandį tam, kad dvidešimt minučių pažiūrėčiau perkurtą Svynio Todo (kitas lygis - Haris Poteris) istoriją ir sužinočiau, kad šoku geriau nei visas pirmas kursas kartu sudėjus. Pliusas už dekoracijas, kostiumus (pavyko ir atrodė puikiai) ir pastangas nesusijuokti (bent pabandė).

Labai žavu, kad įtraukė į spektaklį ir auklėtojus, taikliai pabrėžė jų privalumus.

Plakatas buvo geras, pirma pagalvojau: „Nuo kada licėjuje filmus reklamuoja?"

Labai džiugu, kad buvo galima pajusti pirmokų ambicijas pranokti kitų lūkesčius, pagaliau padaryti „gerą" karnavalą, nes didelis dėmesys buvo skirtas koncepcijai, o ne vien vaidinimui. Tik kodėl toks trumpas spektaklis? Na, bet pirmokams atleistina...

Sakyčiau, žiauri, nevaikiška Svynio Todo istorija (vaidinimo metu perpjauta nemažai gerklių), bet renginys man patiko, pasistengė pirmokai.

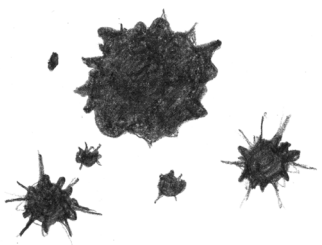

DOMINYKA NACHAJŪTĖ

BON VOYAGE

Ką įsivaizduojate išgirdę žodį „Prancūzija“? Įsimylėjėlių kelionę į Paryžių? Pernelyg nuspėjama! Liceistai čia sprendė Europos Sąjungai rūpimus klausimus, debatavo ir garsino Lietuvos vardą. Istorija tokia: licėjaus penkių asmenų komanda Euroscoloje, Europos ir Europos Sąjungos pažinimo konkurse, įveikusi daug kitų Lietuvos mokyklų, laimėjo kelionę 24 mokiniams į Strasbūre vykstančią Europos Parlamento sesiją.

Licėjaus komanda prie Europos Parlamento Strasbūre. Nuotr. Kristinos Mačulskos

Gruodžio mėnesio viduryje vykusi kelionė, žinoma, buvo kalėdiška. Lauktuvių pripirkome Vokietijoje, Šveicarijoje ir rytinėje Prancūzijoje. Tačiau būtent diena Europos Parlamente sukėlė daugiausia diskusijų tarp keliavusiųjų. Savo įspūdžiais iš posėdžių salių dalinasi du liceistai. Nuspręskite, ar lengva užtikrinti Jūsų romantiškosios kelionės komfortabilumą ir įvairiapusiškumą Europos Sąjungos šalyse.

Simonas Rubis, II a

Europos Parlamentas daug kam tėra paslaptingai atrodantis pastatas, kur politikai viską slepia ir neveikia nieko naudingo, tačiau būtent šios kelionės dėka supratau, kad yra kaip tik priešingai. Galimybė apsilankyti tokioje vietoje, bendrauti su įtakingais politikais, gilintis į jų darbą ir pasiekimus – ne tik įdomu, bet ir praplečia gyvenimo suvokimo ribas. Turėjau galimybę pirmininkauti Informacijos laisvės ir pilietiškumo ug-

Dainora Brukaitė kalba Europos Parlamente.
Nuotr. iš oficialaus „Eurosocola“ Facebook puslapio

Mokiniai turėjo galimybę išreikšti savo nuomonę tam tikrais klausimais balsuodami. Nuotr. Priegliaus Žuklio

dymo komitetui ir galiu drąsiai teigti, kad tai viena geriausių patirčių mano gyvenime. Kartu su maždaug penkiasdešimt žmonių iš dvidešimt skirtingų ES šalių turėjome vos vieną valandą parašyti įtikinamą rezoliuciją, kurią priimtų Generalinė asamblėja. Tai buvo tikrai nemažas iššūkis produktyviai dirbti visą valandą, tačiau visgi mums pavyko, parašėme rezoliuciją, ją pristatėme ir ji buvo priimta. Pirmininkaudamas komitetui ne tik įgijau įvairiapusiškos patirties, bet ir pradėjau labiau vertinti vadovų/lyderių/pirmininkų darbą, nes pajaučiau savo kailiu, jog tai tikrai nėra lengvas darbas. Linkiu visiems domėtis ir dalyvauti panašiose projektuose, nes jų metu įgysite įgūdžių, kurie jums padės siekti užsibrėžtų tikslų.

Monika Stanislovaitytė, III d

Dienos, kai pagaliau galėsime sudalyvauti Europos Parlamento Strasbūre renginyje, turbūt laukėme labiausiai. Tačiau mano pačios įspūdžiai jau išėjus iš pastato vakare buvo dvejopi. Viena vertus, labai džiaugiuosi, jog gavome galimybę pamatyti Parlamentą iš arčiau ir pagaliau išsiaiškinti, kaip iš tiesų visa tai veikia. Kartu su beveik 500 žmonių iš visos Europos Sąjungos sėdėjome pagrindinėje posėdžių salėje ir galėjome pasijusti kaip tikri parlamentarai: diskutavome apie tai, kas šiandien ES ypatingai svarbu ir aktualu (nedarbas, emigracija ir integracija, maisto išmetimas, Europos ateitis ir kt.), uždavėme mums rūpimus klausimus Parlamente dirbantiems žmonėms, netgi išbandėme balsavimo sistemą, pabendravome su kitų šalių mokiniais, kiek daugiau sužinojome apie politinę ir ekonominę situaciją jų valstybėse ir, žinoma, garsinome Lietuvos vardą tiek aktyviai dalyvaudami programoje, tiek papasakodami, ką esame pasiekę ir kur netgi lenkiame kitus europiečius. Kita vertus, kiek nusivylusi likau kitų valstybių jaunuolių abejingumu, nenoru įsitraukti į renginio veiklą, o tam tikru atveju net nepagarba visam kolektyvui. Taip pat daugumos mūsų nedžiugino faktas, kad vis dėlto nepavyko išvengti abstrakčių Parlamento administracijos atsakymų į visus svarbesnius klausimus, kartais iš viso jokio atsakymo negavome. Tačiau dalyvauti konkurse tikrai vertėjo – net jeigu ir buvo aspektų, kurie kiek erzino, visgi tokia ypatinga galimybė pasitaiko tikrai ne kiekvieną dieną, o ir pati kelionė po Europos šalis juk buvo nuostabi!

NE PAVEIKSLĖLIAI, O DĖŽUTĖS

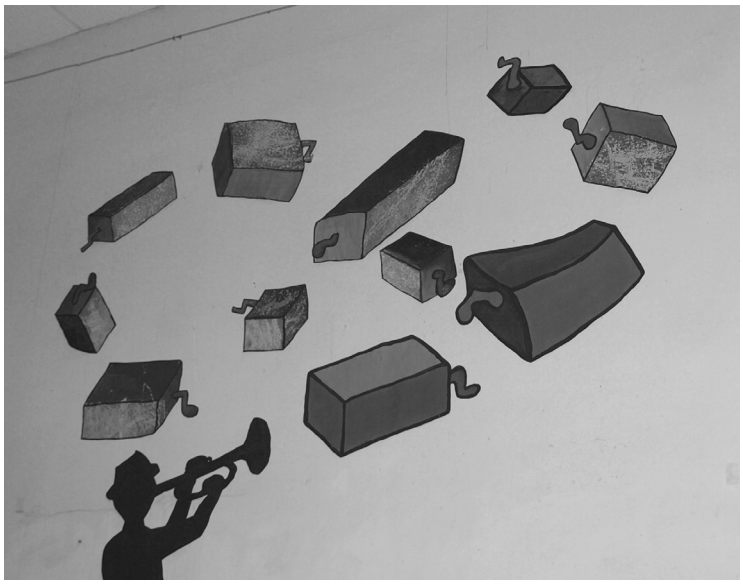

Nors „Muzikinės dėžutės“ ir pakeitė savo pavadinimą iš „Jazz Pictures“, tačiau vienas dalykas tikrai nepasikeitė – tai renginio kokybė. Gyvo garso koncertas vėl sutraukė daugybę liceistų ir mokyklos svečių. Dalinamės Dianos Baužytės ir Mildos Mačiulaitytės nuotraukomis. Gaila, kad negalima įdėti garso įrašų...

VILTĖ PRANAUSKAITĖ

LAUKIAMIAUSIAS METŲ RENGINYS (?)

Šiemet jau seniai kalėdine licėjaus tradicija tapusi Pyragų diena vyko gruodžio penkioliktąją, likus vos savaitei iki žiemos atostogų pradžios. Šįsyk surinktus pinigus aukojome organizacijai „Blue Yellow“, remiančiai Ukrainos karius, kovojančius su separatistų agresija. O aukoti tikrai buvo ką – prekiaudami pyragais surinkome net 1273,62 Lt (ir penkis euro centus, gautus iš kiek per anksti europietišką dvasią pajutusio liceisto) arba, vertinant naująja valiuta, daugiau nei pusketvirto šimto eurų – ne mažiau nei tais metais, kai dar turėjome penkiasdešimties minučių ilgąją pertrauką, tad kone dvigubai ilgesnį laiką prekybai. Viso renginio metu Aktų salėje skambėjo gyva muzika, be to, liceistai turėjo galimybę išsiųsti kalėdinį laišką draugui ar senelių namuose gyvenančiam senoliui ir, žinoma, buvo pyragų. Daug pyragų! Buvo galima nusipirkti daugiau nei šešiasdešimties rūšių kepinių, iš kurių geriausiu licėjaus bendruomenė išrinko Justinos Kecoriūtės pyragą „Kokosų debesis“ – Justina džiugiai sutiko pasidalinti savo gaminio receptu ir su „Andų“ skaitytojais.

KOKOSŲ DEBESIS

Ingredientai:

- 125 g kambario temperatūros sviesto;
- 1 stiklinė smulkaus cukraus;
- 2 kambario temperatūros kiaušiniai;
- 1 stiklinė miltų;
- 1 arbatinis šaukštelis kepimo miltelių;
- 1 stiklinė kokoso drožlių.

1. Elektriniu plaktuvu išplakti sviestą su puse stiklinės cukraus iki šviesios kreminės masės. Sudėti kiaušinių trynius ir gerai išplakti. Atsargiai įmaišyti miltus ir kepimo miltelius.
2. Gautą tešlą atšaldyti 30 minučių šaldytuve. Tuomet tešlą įspausti į kepimo formos dugną.
3. Įkaitinti orkaitę iki 180 laipsnių.
4. Elektriniu plaktuvu išplakti kiaušinių baltymus iki standžių putų.
5. Paplakant sudėti dalimis cukrų (kitą pusę stiklinės), kol cukrus ištirps. Įmaišyti kokoso drožles.
6. Ištraukti tešlą iš šaldytuvo ir iškloti kepimo skardą. Ant viršaus supilti baltymų masę. Kepti apie 25 minutes arba kol viršus bus auksinės spalvos ir įsmeigus medinį pagaliuką tešla neprilips.

Skanaus!

PAULĖ STEPONAVIČIŪTĖ

PRO LICĖJAUS LANGUS. POKALBIAI NE APIE PAMOKAS

Ruošdama namų darbus fojė prie suolų, laukdama eilėje prie spausdintuvo ar valgykloje vis susimąstydavau, kiek įdomių žmonių aplink mane, eilinę liceistę, sukasi. Žiūrėdavau ir galvodavau, o kas jis toks ir apie ką mąsto, ką kuria ir veikia? Baisiausiai gaila, jog nesuspėsiu su visais artimiau susipažinti, atrasti… nesuspėsiu, nes kiekvienas praeinantis čia gali tau papasakoti ką nors, kuo stebėsies ar žavėsies. Andai turėjau keletą pašnekesių, kurie – tik vieni iš daugelio pokalbių laisvų, aukštų, taurių minčių ūkanose, skandinančiose licėjaus koridorius.

Pradėsime nuo menininkų. ***Kostas Ivanauskas*** *– antrokas, grojantis visais įmanomais kūrybiniais instrumentais: ir rašo, ir piešia, ir groja, ir filmuoja, ir fotografuoja... savaip.*

Kostai, gali papasakoti apie savo hobį?

Taip. Filmuoju senovinėmis kameromis, tai labai brangu, tad kartais nelabai pavyksta dėl finansų. O dabar ir tokių juostų nebegamina. Turiu specialią kamerą, bet nelabai galiu įgyvendinti tų sumanymų. Tačiau manau, kad tų pačių rezultatų galima pasiekti ir skaitmeninėmis priemonėmis. Vis dėlto, juostos vaizdas man atrodo gyvesnis ir tikresnis.

O juostiniais taip pat fotografuoji?

Taip. Tai labai įdomu! Kiti kartais nelabai įsigilina į šią specifiką. Galima išgauti labai daug įdomių efektų, pavyzdžiui, yra net labai skirtingų pačių juostų formatų, tik tam, be abejo, reikia ir specialaus aparato – medinio. (juokiasi)

Ką? Ar turi omeny tą senovinį aparatą?

Taip. Jį pirkau iš tokio žmogaus, kuris jį pats rankomis dirbo. Lietuvoj. O šiaip, jei norėtumėt įsigyti, panašių yra Dominikonų gatvėj tokioje parduotuvėlėje – ten yra daug tokių kamerų. Su jomis galima padaryti net spalvotas nuotraukas. Tačiau juodai baltos man, asmeniškai, yra tokios, kokių noriu.

Tu fotografuoji spontaniškai ar kaip nors modeliuoji mintyse, dėlioji būsimą kompoziciją?

Su skaitmeniniu tai taip, spontaniškai – paskui pasižiūriu, kas iš to išeina. O su mediniu apgalvoju iš anksto, daugiau planuoju. Ypač jei noriu kokio efekto. Pavyzdžiui, ryškus žmogus pirmame plane, antram neryškus, tačiau tarpas tarp jų nedidelis. Tai atrodo nenatūraliai, tačiau matosi, jog ne photoshop'as. Galima daryti visokių dvigubų ekspozicijų. Išvis man labai įdomu eksperimentuoti, daug kas sako, kad, va, čia tai nėra labai gražu, ar pan., bet man atrodo, kad verta išmėginti visas galimybes, man smagu naudoti tokias retas technikas.

Ar jau ilgai fotografuoji?

Hmmm, prieš porą metų pradėjau žiūrėti azijietiškus siaubo filmus. Taip, skamba labai įdomiai. Tačiau patikėk, tie filmai yra labai estetiški. Vizualinė jų dalis mane labai paveikė ir tikrai padarė įtakos mano stiliui.

Žinai, kartais išgirstu tokių pasakymų, jog tiek čia to meno ir tėra: paspaudi mygtuką, pykšt ir nuotrauka. Ką Tu apie tai manai?

Manau, kad toks klausimas provokuoja. Juk iš tikro tai absoliučiai netiesa – o jei tiesa, tai tik tam tikriems asmenims, kurie būtent taip į fotografiją žiūri. Fotografuojant šiuo mediniu fotoaparatu man nuotraukos „pykšt" užtrunka dieną ar kelias, o fotografuojant skaitmeniniu – bent kelias valandas. Ir, manau, fotografija yra sudėtingesnė ir dėl to, kiek reikia pasiruošimo tinkamai nuotraukai. Bet čia nekalbu apie „nety-

Čia ir kitur – nuotraukos iš asmeninių archyvų

Kostas Ivanauskas „be pavadinimo“. Daugiau Kosto nuotraukų – p. 34

čiukus”, kurie irgi yra vertingi bei taip pat reikalauja laiko juos apdirbant...

Žinau, kad pats ir ryškini tai, ką nufotografuoji. Gal papasakotum apie šį procesą? Kaip tai vyksta?

Nuotraukoms naudoju negatyvinį nespalvotą fotopopierių, kuris yra tinkamas dėl dviejų dalykų: savo kainos bei mažo jautrumo (tad galima eksperimentuoti su išlaikymu). Ryškinimas užtrunka apie valandą, naudojantis įvairiomis gana buitinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, kad ir plastmasinėmis šakutėmis, kurių žymės – tyčia ar netyčia – gana gerai matomos nuotraukose, ypač antrojoje (su šypsenėle gatvėje). Užsidarau mūsų nuosavo namo rūsyje, būtinai patikrinu, ar pro nė vieną iš durų plyšių nepraeina jokia šviesa, o jei nutekėjimas yra, į pagalbą pasitelkiu juodą lipnią juostą. Tuomet įjungiu raudoną kaitrinę lemputę, kurios šviesa fotopopieriui nieko padaryti negali, kadangi jis yra nejautrus atitinkamo spektro šviesai. Reikalingi du bakeliai chemikalų: ryškalų bei fiksažo – taip pat reikia plastmasinių lėkštučių, kur juos ir pilu (reikia atskiesti būtinai tinkamu santykiu su vandeniu, tad praverčia ir skaičiuotuvas...), lazdelių arba šakučių (jokiu būdu ne metalinių!), dvipusės kasetės su dviem (toks jau tas vieno karto limitas) neišryškintomis nuotraukomis. Nuotrauką ištraukiu (atrodo kaip paprasčiausias balto popieriaus lapelis, tiksliau, 10x15 cm dydžio) ir merkiu į ryškalo vonelę/lėkštutę, kur laikau nurodytą laiką, arba, jei žinau, kad eksponuota buvo kitaip, atitinkamai trumpiau arba ilgiau. Kai pamatai negatyvinę nuotrauką, dar negali jos neštis į šviesą, kadangi ji šviesai dar jautri, pirma reikia užfiksuoti vaizdą fiksaže, prieš tai nepamiršus nuotraukos praplauti vandenyje, kad fiksaže neatsirastų ryškalo dalelių. Palaikius ten atitinkamą laiką (o tai trunka apie minutę, nors tuo metu laikas, regis, labai išsitęsia), nuotrauką praplaunu šiltu vandeniu paprasčiausiai kriauklėje, palieku džiūti. Viską pakartoju su antrąja nuotrauka ir džiaugiuosi dažniausiai pavykusiu rezultatu, nors visada yra tikimybė, kad kažkas nepasisekė, pratekėjo šviesa ir nuotraukos neišėjo, tad visada jaučiu azartą ir, taip sakant, „sergu” už nuotraukas.

Kostai, gal turi patarimų norintiems pradėti fotografuoti, kas yra svarbiausia?

Manau, svarbiausia yra nebijoti. Man labai patinka, kai pamatau nuotrauką, kuri kartais gal nėra labai graži, yra originali. Reikia iššokti iš tų rėmų ir nebijoti, leisti daryti sau ką tik nori, eksperimentuoti. Padaryti kažką savito. Vienintelis, kuo gali būti, tai savimi.

Laikas muzikinės scenos veteranė ***Ugnė Šakenytė*** *ir šių metų atradimas – auksinis fortepijonas – pirmokas* ***Simas Šakenis****. Brolis ir sesuo susieti ne tik giminystės ryšiais, bet ir meile muzikai.*

Simai, sakyk, kada Tu susipažinai su muzika?

Nuo poros metų mane pažindino su muzika mūsų teta, pianistė, mano pirma mokytoja, paskui jau muzikos mokykloj… Taigi, mokiaus estrados ir džiazo klasėj, bet grojau ir klasiką, iš tiesų, nelabai žinojau, kas tai yra džiazas, net nežinojau, kas ta improvizacija… Šiaip daug neišmanau apie patį džiazą, va, dabar iš Jankausko kiek sužinau, tai tiek.

O kada pradėjai kurti?

Nuo ketverių.

Juokauji gal? Kaip Mocartas? Rašei muzikos kūrinius?

Simas: Baik Tu, dar net raidėm nemokėjau rašyti. Būdavo taip: sugalvodavau kažką ant pianino ir grodavau. Dabar jau pamiršau tai, ką sukūriau...

Ugnė: Simai, juk užrašydavo Dalia (mūsų teta). Ji ateidavo, tu pagrodavai ir užrašydavo tuomet arba nufilmuodavo.

O kada jau rimtai pradėjai pats rašyti?

Kai pradėjau lankyti muzikos mokyklą, turėjau kompozicijos pamokas, pas tokį Julių Andrejevą, pas jį ir sulipdėme pirmą mano kūrinį iš tų vaikystės temų. Tai buvo kūrinys orkestrui ir fortepijonui. Taip, taip, neišsigąsk, prie aranžuotės orkestrui prisidėjo mokytojas daugiausiai.

Gerai, o kaipgi vyksta pats kūrimo procesas?

Na, skirtingai. Vienas dalykas tai kai šiaip atsisėdi ir kuri, grodamas spontaniškai. Bet man taip retai būna. Kitas dalykas, kai kuriu pamokoms, kas savaitę atnešti, ką padaręs. Per kompozicijos pamokas darai schemas, sukuri idėją, harmoninį planą, o po to jau pildai, rašai taktą po takto.

Ar dabar rašai ką nors? Gal galėtum papasakoti?

Paskutinis mano projektas – „Siluetas”. Skambesiu jis pats žiauriausias iš mano turimų kūrinių – labai modernistinis. Na, įsivaizduok siluetą, nupieštą popieriaus lape. Tai kūrinio planas. Viskas prasideda nuo kaktos, toliau leidžiasi žemyn, turiu omeny, iš tiesų ir registriškai leidžiasi melodija.

Tarsi muzika būtų piešinys?

Taip. Leidiesi žemyn linija – žemyn leidžiasi ir natos. Tuomet, kai nusileidi „kakta“, suskamba akys – jos kažką mato, čia jau kitoks muzikos epizodas. Vėliau nosis kažką užuodžia. Žodžiu, kai prieini tam tikras svarbias veido dalis, tai vaizduoji. Tik garsais, aišku.

O muziką kuri pagal taisykles ar visai jų nepaisai?

Anksčiau galvojau, kad taisyklių visai nereikia, bet kuo labiau giliniesi į muzikos teoriją, mokaisi, tuo labiau supranti, kaip jas galima panaudoti. Taip artėji prie to, kaip kuria rimti, jau profesionalūs kompozitoriai. Išmanydamas taisykles, galiu geriau suprasti kompozitorius, kaip jie kuria, tada jau nebekartoti jų, galiu kurti ką nors sava, nauja.

Ar galiu išduoti paslaptį, kad planuojama išleisti Tavo kūrybos diską?

Taip, Lietuvos kompozitorių sąjunga pasiūlė man išleisti savo diską. Ten bus daug mano kūrinių iš vaikystės, ir geresni paskutinieji mano darbai.

Gal net galėtum nubrėžti savo kūrybos stilių? Kokia yra Tavo muzika?

Na, dabar muzikos kūrimas yra daugiau mokymasis. Bet, taip, galiu pasakyti, jog manęs netraukia ta, vadinama, forminė kūryba – visokių formulių kūrimas pagal savo sugalvotas taisykles. Na, tarkim, pasiimi kokią matematinę formulę ir pagal ją sudėlioji garsus. Tai neįdomu, o klausytojui tik diskomfortas. Man muzika norisi vaizduoti ir sakyti, o ir skambesiu nekankinti.

Ugne, o kada Tu pradėjai muzikuoti?

Nuo pirmos klasės griežiu, dabar groju simfoniniame orkestre.

Kiek žinau, esi *spalla*. Ar daug reikia dirbti, norint tapti pirmuoju smuiku?

Šiaip dirbti reikia daug. Bet iš tiesų negroju tiek, kiek reikėtų groti. Kai buvau maža, su manimi dirbo mama, močiutė. Paskui jau pati reguliuodavausi grojimo valandas. Dabar tegroju dukart per savaitę prieš smuiko pamokas, ir žinoma, orkestre du kart per savaitę po porą valandų. Tai ne tiek ir mažai išeina. Nors profesionalai žymiai daugiau groja.

O grojimas simfoniniame orkestre – kuo tai įdomu, kuo sudėtinga?

Žinai, solo grodamas, pats esi už save atsakingas, skirtingai nei simfoniniame orkestre – čia esi priklausomas nuo kitų. Tu gal pats groji ir gerai, bet svarbi yra visuma, o tai nuo tavęs nepriklauso, mūsų orkestre tai dažnai būna stabdis. Bet ta atsakomybė smagi. Ir tuomet tai ne vien tik grojimas sėdint kartu, tai bendravimas.

Sakykit, o jūs ar grojate kartu scenoje?

Taip, mus muzikos mokykloje žino, kad mes brolis ir sesuo, smuikininkė ir pianistas. Bet šeimoj tai ne... Nesam tokia graži šeima, apie kurią galėtum parašyti. (juokiasi)

Baigiantis pašnekesiui, dar Simo paklausiau, ar galima bus įsigyti jo diską, tai sakė, kad „gal ir bus galima“. Visi juokdamiesi išsiskyrėm, dar spėjau palinkėti nepamiršti muzikos per visus mokslus. Liūdna, sakė, nei vienas neplanuoja studijuoti muzikos.

CAS. Tai TB'kų „socialinės valandos”. Tačiau atrodo, kad jie moka į tai pasižiūrėti kitaip – labai žaismingai jų paskutinioji iniciatyva užsiimti su darželinukais vaikais. „Tiesiog, ateiti, skaityti pasakas, žaisti su jais“ – kaip man pasakė Gediminas Pažėra (TB1), iš kurio pirmą kartą išgirdau apie tokias „iškylas”. Vėliau iš ***Gedimino Godos*** *(TB1) sužinojau smulkiau, kaip viskas vyko.*

Gediminai, papasakok, kaip vyko ši akcija, nuo ko tai prasidėjo ir kaip sekėsi?

Tai mano bendraklasė Lina suorganizavo iniciatyvą „Meduoliai vaikams“. Išsiuntė elektroninius laiškus visiems Vilniaus darželiams, didžioji jų dalis dalyvauti iniciatyvoje sutiko, taigi į visus juos TB1 ir vyko. Atvykę ten kartu su darželinukais minkėme tešlą, spaudėme meduolių formeles, kepėm meduolius ir

juos pakavome į ryšulėlius. Smagu buvo matyti susidomėjusių nauja veikla vaikų šypsenas, žiūrėti, kaip šie pešasi, kuris išspaus kitą formelę ir taip toliau. Vaikams įteikėme diplomų. Galiausiai supakuotus meduolius nuvežėme Vilniaus vaikų namuose gyvenantiems vaikams ir įteikėme Kalėdų proga.

Apie savanorystę kalbėjausi ir su patyrusia trečioke ***Gytaute Navikaite****, savanoriaujančia Jurgio Matulaičio socialiniame šeimos centre.*

Gyte, gal gali papasakoti, kada, kodėl, kaip pradėjai savanoriauti, kas paskatino Tave paskirti savo laiką vaikams šeimos centre?

Savanoriauti pradėjau devintoje klasėje, pamačiau licėjuje skelbimą, kad Jurgio Matulaičio centras ieško savanorių, kurie galėtų būti su neįgaliais vaikais. Jau buvau savanoriavusi vasarą kaip vadovė vaikų stovykloje. Man labai patinka vaikai, rasti su jais bendrą kalbą, leisti laiką kartu. Su suaugusiaisiais reikia būti daug psichologiškai stipresniam, tos problemos visai kitos, ne tokios artimos, sudėtingesnės. Tačiau ir čia, dirbant su vaikais, pradžia buvo baisi, skaudi net. Dar neturėjau tokios patirties, pirmą kartą, kai atėjau, jaučiausi nesava. Buvo nelengva pradėt, pirmi metai buvo gana sunkūs, bandžiau priprasti prie kitų ir kitiems teko priprasti prie manęs, tačiau dabar jau viskas lengviau, dabar jau visi esame draugai ir žinau, ko tikėtis.

Gali papasakoti apie iššūkius, su kuriais susiduri?

Na, savanoriaujant reikia nieko nesitikėti atgal. Tiesiog duoti. Pavyzdžiui, mes, vadovai, savanoriai, rengiam spektakliukus: pradžioj labai pykdavau, nes įdėdavome daug darbo, o nei jie ką supranta, nei jie ką prisimena, tačiau darai ir supranti paskui, kad tas darymas ir yra ta prasmė, tai, ką gauni. O vaikams dėmesys ir yra svarbiausias, vertingiausias dalykas, ką jie gauna iš mūsų.

Gal gali pasidalinti, ką Tau davė ši savanorystė?

Ši savanorystė tapo labai vertinga mano kasdienybės dalis. Jaučiu, kaip pradžioj reikėjo išmokti su kitais dalintis, o dabar matau, kad ir kiti su manimi dalinasi. Pirmiausia tai labai daug iššūkių atrodė neįveikiami, ne mano jėgoms. Ir kažkaip neįvardijamu būdu, ėmiau matyti, kad su pačių vaikų ir savanorių pagalba pradėjau pati keistis ir tie priimti iššūkiai virto nuostabiausiomis patirtimis. Žinau, kalbu labai sentimentaliai, bet išties – didžiausia dovana priimti savanorystės iššūkį ir juo pasidžiaugti. Supratau, kokia ši veikla yra prasminga.

Mums dabar labai labai trūksta savanorių, tad *labai kviečiu visus nuoširdžius, atvirus žmones prisidėti prie savanorių Jurgio Matulaičio šeimos socialiniame centre.* Mūsų grupelė vadinasi „Kelias", dabar penkiese dirbame su trisdešimt vaikučių, tad pagalba tikrai praverstų – visus norinčius mielai kviečiame prisijungti. Ką mes veikiame? Rengiame vaikams katechezes, bendradarbiaujame su Švento Kryžiaus seserimis, dalyvaujame rekolekcijose, einam į koncertus, spektaklius. Ir laisvalaikiu susitinkam, darom rankdarbius – būna tikrai smagu. Tad laukiam!

Kita šaunuolių kategorija – sportininkai! Kalbinu trečiokus ***Arną Volčoką*** *ir* ***Paulina Bradūnaitę****, laisvalaikiu užsiimančius gana neįprastu šiais laikas sportu – fechtavimu. Prieš Kalėdas abu nuskynė laurų – Arnas pirmąją vietą, o Paulina – trečiąją Vilniaus pirmenybėse.*

Taigi, gal galėtumėt papasakoti, kas tai per dalykas – fechtavimas?

Arnas: Tai labai sudėtingas sportas – dvikova rapyrom, špagom ar kardais. Labai svarbi čia reakcija. Fechtavimas kaip šachmatai. Tik labai pagreitintai. Aš žinau, Tu dabar žiūri į mane ir netiki, bet tai yra labai sudėtingas, tiek protinių, tiek fizinių jėgų ir ištvermės reikalaujantis sportas. O apie taktikas net sunku papasakoti, per daug terminų. Įdomus dalykas, jog fechtavimo kalba yra prancūzų, net per varžybas teisėjai visus nurodymus duoda prancūziškai. Bent jau profesionaliose.

Kaip konkrečiai vyksta ta kova, ką reikia padaryti norint laimėti?

Paulina: Fechtavime svarbiausia įdurti. Nesvarbu, kaip. Skirtingai nuo varžybų, yra tam tikras laikas iki tam tikro skaičiaus dūrių. Ant špagos galiuko (Lietuvoje tai yra vienintelis iš 3 praktikuojamų sportinio fechtavimo ginklų – dar yra rapyra ir kardas) yra mygtukas reaguojantis nuo 3N jėgos. Įdūrus aparate užsidega lemputė ir pasigirsta garsinis signalas. Špagos duriamoji zona yra visas kūnas, tai reiškia, kad nesvarbu, kur tau pataikys, kad ir į mažąjį pirštelį, dūris bus užskaitomas (pavyzdžiui, rapyros dūrio zona tik torso, o kardo zona – nuo galvos iki liemens). Yra ir tam tikras etiketas: reikia pasisveikinti su priešininku, patikrinti, ar tinkamai veikia špaga ar rapyra, iš po kaukės jokiu būdu negalima kalbėti, baigus reikia paspausti priešininkui ranką nusiėmus pirštines.

Ar daug žmonių Lietuvoje fechtuojasi?

Arnas: Nežinau, kiek Lietuvoj, bet Vilniuje yra 47 (be suaugusiųjų), bet šiaip tai visiškai nepopuliarus sportas. Ir santykis vaikinų ir merginų yra absurdiškas.

Paulina: Visiškai moterų monopolizuota sporto šaka!

Arnas: Paradoksalu, iki šiol nelabai suprantu šito dalyko.

Paulina: Fechtavimas yra pavojingas sportas. Dažniausiai mirtys pasitaiko, kai špagai sulūžus į priešininko kūną kovotojas iš inercijos nesustodavo ir toliau tęsdamas ataką, tiesiogine to žodžio prasme pasmeigdavo priešininką. Labai svarbu, kad apranga (kaip ji atrodo, matote nuotraukoje) būtų tvarkinga, ypač, kad kaukė netabaluotų ant galvos, labai dažnas atvejis, kai žmogus pasmeigiamas špagai palindus po kauke iš apačios ir perdūrus žmogaus galvą ties apatiniu žandikauliu.

Nors visgi, sakyčiau, tai labai moteriška kova. Niekam nedaužai snukių, mažai traumų ir tai apskritai labai grakštus sportas.

Kuo jus žavi šis sportas?

Paulina: Fechtavimas yra tikrai labai visapusiškas sportas, turi pasiruošti ir psichologiškai, ir fiziškai. Turi nesustingti, kai priešininkas į tave lekia su ištiesta špaga ar rapyra. Kartu tai yra ir prisilietimas prie istorijos. Fechtavimas labai istoriškas. Pavyzdžiui, paprasčiausias fechtavimo takelis yra būtinai tik tam tikrų išmatavimų, nes tokie anksčiau buvo pilių koridoriai. O kodėl fechtuojamasi apsirengus baltai? Nes anksčiau ant špagos galiuko būdavo raudoni dažai, kurie prisilietus nudažydavo rūbą.

Arnas: Na, čia sunkus klausimas. Gal pasakysiu šitaip – fechtavimas žavi savo taktiškumu ir elegancija.

O ar pastebėjote kada šviesiaplaukę ketvirtokę, dažnai su ryškiais sportiniais rūbais? Tai ***Viktorija Danieliūtė****, po pamokų ir prieš jas skubanti į slidinėjimo treniruotes. Taip taip, Lietuvoje kur „kalnai ant kalnų“...*

Viktorija, sakyk, kaip čia nutiko, kad susidomėjai slidinėjimu?

Žinau, skamba juokingai – kalnų slidininkė iš šalies, kurioje aukščiausia kalva nesiekia puskilometrio, o tokių dalykų kaip kalnai apskritai nėra. Ir visgi kalnų slidininkų sugebėjo atsirasti. Tiesa, besitreniruojančių – vos saujelė. Didžioji dauguma Lietuvoje slidinėja savo malonumui. Visgi džiugu, kad po truputį ir profesionalų gretos didėja, auga nauja karta.

Kada pradėjai slidinėti, kaip supratai, kad nori užsiimti šia sporto šaka?

Į kalnų slidinėjimą mane atvedė tėvai, kai 2000 metais man, trejų metų, dar ant kojų tvirtai nestovinčiam „kleckui“ uždėjo slides ir tiesiog paleido nuo kalno žemyn. Tiesą sakant, nepatiko. Nervino viskas – spaudžiantys batai, šaltis, kasdien kažkur pasimetančios pirštinės, o labiausiai slidės, kurios kryžiuodavosi tarpusavyje, krisdavo nuo kojų ir važiuodavo ne ten, kur noriu ir ne taip, kaip noriu. Dvylikos metų pasakiau: „Viskas. baigta.“ ir buvau įsitikinusi, kad į slides nebežiūrėsiu visą likusį gyvenimą. Ištvėriau lygiai dvi savaites ir vėl stovėjau ant Liepkalnio. Turbūt tada pirmą kartą ir suvokiau, kad slidinėjimas – man.

Gali papasakoti, kaip vyksta jūsų treniruotės, ko mokotės, kaip per varžybas reikia „nuslysti“, kad laimėtum?

Treniruotės mūsų labai paprastos. Iš šalies. Į sniegą susmaigstomi „kuoliukai” (sportininkų kalba kalbant – slalomo, slalomo giganto vartai) ir tereikia tarp jų pravažiuoti, slalome numušant ranka, o slalome gigante, kur atstumai ir greitis didesni, – beveik liečiant petimi. Deja, viskas ne taip paprasta, kaip atrodo, nes norint trasoje įgyti maksimalų greitį reikia idealios stovėsenos, tobulo pėdos kontroliavimo, agresijos; ir tik metų metus besitreniruojant įmanoma pasiekti rezultatų, kaip ir bet kuriame sporte. Jeigu nevažiuojame trasa, darome įvairius pratimus klaidoms taisyti – važiuojame be lazdų, su viena slide, su viena lazda ir panašiai, variantų šimtai. Kadangi kalnų slidininkas turi turėti puikų fizinį pasirengimą, žiemą vaikštome į sporto salę, vasarą darome daug pratimų stadione. Su komanda važiuojame į Austriją, Italiją, ant tikrų kalnų, o Lietuvoje treniruojamės ant Liepkalnio bei Druskininkų Snow arenoje.

Per varžybas turime kuo greičiau nusileisti nuo kalno, nepraleisdami nei vienų vartų, t. y. darydami posūkius aplink kiekvieną „lazdą” ir slalome mušdami ją riešu bei keliais (dėl to turime specialias plastiko apsaugas ant kelių bei slidinėjimo lazdų ir titano apsaugas ant pirštinių). Nusileisti nuo kalno tarp lazdų atrodo gana lengva, bet jos specialiai statomos trumpais atstumais – išlėkti iš trasos ir nesuvaldyti slidžių – labai didelė tikimybė, todėl apie 40% sportininkų varžybose dažnai nefinišuoja.

O ar suspėji slidinėdama dar ir mokytis?

Liūdna, kad treniruotes sunku derinti su mokslais, kad nenukentėtų nei viena pusė. Dažniausiai po mokyklos iš karto skubu ant Liepkalnio, iš kurio grįžtu vėlai vakare, tada naktį sėdu tik prie svarbiausių namų darbų, kitus padarau anksčiau atsikėlusi ryte arba važiuodama į mokyklą. Per išvykas į užsienį stengiuosi mokytis visur, kur turiu laisvo laiko, – mašinoje, kylant keltuvu į kalną, netgi parduotuvėje.

Ką Tau reiškia šis sportas?

Tvirtai žinau, kad baigusi mokyklą nepadėsiu savo slidžių į spintą dulkėti, nes slidinėjimas tapo neatskiriama mano dalimi. Minutės, praleistos lediniame šaltyje šildant pamėlusius rankų pirštus, ašaros, žiemos vėjo nudžiovintos ant skruostų arba pasislėpusios sniege, pykčio ir nevilties akimirkas liudijančios lazdų paliktos žymės ant slidžių, mėlynės, kartais mėnesius nespėjančios sugyti – kalnų slidinėjimas niekada nebuvo lengvas. Bet šis sportas išugdė mano valią ir ryžtą, skatino niekada nepasiduoti, siekti savo tikslų ir išmokė atsistoti po gėdingo pralaimėjimo, susirasti pamestas slides, užsisegti apkaustus ir pakelta galva pradėti viską iš naujo. Kalnų slidinėjime aš taip pat atradau pačius artimiausius žmones, kurie turi tokius pat interesus ir tikslus, kurie „už kompaniją“ kalena dantimis, kai beprotiškai šalta, kurie man nukritus nuvalo snieguotą veidą, įspiria į užpakalį ir surėkia „padaryk visus“ ir kurie visada šalia, kai to labiausiai reikia.

Žodžiu, su slidėmis jaučiuosi geriau, negu su batais. Manau, tuo viskas ir pasakyta.

Nesuprantama – kaipgi tie liceistai viską suspėja? Mintyse iškyla posakis: kuo daugiau darai, tuo daugiau padarai (nežinau, gal jį ir išsigalvojau). Na, tikiuosi, skaitytojas pasisėmė įkvėpimo saviems darbams ir keliams. Pasaulis kupinas atradimų – mūsų laukia nuotykiai, jei tik nepatingėsime ir nepabijosime.

GABRIELĖ MAKAREVIČIŪTĖ

PRIEŠPIEČIŲ DĖŽUTĖ

Licėjuje jau įsikūrė naujoji valgykla, tačiau savaitę gyvendami be jos įsigudrinome užkandžiauti tuo, ką prigriebdavome iš namų. Šioje rubrikoje liceistai pristatys paprastus būdus, kaip paįvairinti valgyklinį racioną pačių pasigamintais priešpiečiais. Šįkart Agnė Pakšytė dalijasi savo mėgstamo sumuštinio receptu.

AGNĖS VIŠTIENOS IR AVOKADO SUMUŠTINIS

Tau reikės:

- Pusės avokado;
- 100 g virtos vištienos;
- Ciabatta bandelės;
- Citrinos sulčių;
- Druskos ir pipirų;
- Šviežio arba džiovinto baziliko;
- Šiek tiek sviesto.

1. Bandelę pjauname išilgai, apkepame svieste.
2. Avokadą sutriname, sudedame vištieną, citrinos sultis, prieskonius ir žoleles.
3. Darome sumuštinį – masę dedame ant bandelės ir užvožiame kita riekele.

Skanaus!

RŪTA VIGELYTĖ

PAPRASTI KLAUSIMAI MOKYTOJAMS

1. Nekenčiamiausias dalykas. Kodėl?
2. Tikit, kad... (pabaigti frazę)
3. Šalis, kurią norėtumėte aplankyti. Kodėl?
4. Kartais tiesiog norisi... (pabaigti frazę)
5. Niekada nemanėte, kad... (pabaigti frazę)
6. Keisčiausias dalykas pasaulyje. Kodėl?
7. Žmogus, į kurį norėtumėte būti panašus/idealas. Kodėl?
8. Amžius, kuriame norėtumėte gyventi (išskyrus XXI amžių). Kodėl?
9. Mėgstamiausias atlikėjas/grupė. Kuo žavi?
10. Labiausiai jus nustebintų... (pabaigti frazę)
11. Vaikystės svajonė (tokia, kurios būtų neįmanoma įgyvendinti).

Į klausimus atsako Rimvydas Markeliūnas

1. Nekęsti nėra gerai, bet nemėgstu nepatikimų žmonių, ypač tų, kurie nori patikti visiems.
2. Tikiu, kad ir beviltiškoje situacijoje galima rasti prasmę. Visada. Tikiu, kad gėrio yra daugiau. Ir jis niekada nepasibaigs.
3. Pabūti dykumoje. Pažinčiau atskirties prasmę.
4. Rašyti daugtaškį po kiekvieno žodžio, pojūčio, išgyvenimo ir patirties. Žinau, kad jie nėra baigtiniai...
5. Niekad nemaniau, kad pasaulyje yra tiek prasmės ir gėrio. Ir blogio, nepaaiškinamumo, ir laikinumo.
6. Žmogus su galimybe atrasti jį patį, viršijančią prasmę gyvenime, ir mirtyje, ir meilėje, ir santykiuose su žmonėmis...
7. Norėčiau būti panašus į tuos žmones, kurie moka pasiaukoti dėl kitų be jokių išankstinių reikalavimų.
8. Man patinka dabartis. Čia, dabar, visados. Gyvenau ir praeitame tūkstantmetyje, gyvenu ir šiame. Tai geriausia, ko galiu norėti.
9. Patinka Glenas Guldas, Tom Waits, Led Zeppelin, Tibeto vienuolių giedojimas, akatistos ir grigališkas choralas. Ir daug kitų. Ši muzika savitu būdu žadina manyje kažką. Kažką prasmingo.
10. Labiausiai nustebintų pasiūlymas būti laimingam dėl daiktų.
11. Kad Vilniaus miestas būtų padalintas į keturias dalis – kiekvienoje dalyje vis kitas metų laikas: vasara, žiema, ruduo, pavasaris.

Į klausimus atsako Virginija Barbaravičiūtė

1. Negaliu sakyti, kad kažko nekenčiu; gal nemėgstamiausias dalykas būtų žmonių abejingumas ir galvojimas tik apie save, nes tokie žmonės nesugeba užjausti ir suprasti kitų norų.
2. Aš tikiu, kad chemija valdo viską.
3. Šiuo metu mano mintys sukasi apie Jungtinius Arabų Emyratus ir tikiu, kad greitu metu juos aplankysiu. Pasiilgau saulės, šilumos ir noriu pakilti į Burdž Chalifą.
4. Kartais tiesiog norisi pabūti vienai, be žmonių.
5. Niekada nemaniau, kad taip sunku atsakyti į paprastus klausimus.
6. Keisčiausias dalykas pasaulyje yra žmogaus noras, kad jį gyvą prarytų anakonda. Gal tai ne keisčiausias, bet kvailiausias dalykas.
7. Tikrai nėra žmogaus, į kurį norėčiau būti panaši. Idealų nesivaikau. Manau, kiekvienas turi gyventi ir elgtis taip, kad būtų laimingas, o ne sekti kieno nors kito keliais.

8. Pasirinkčiau XVIII a. dėl labai puošnių suknelių.
9. Mėgstamiausia atlikėja yra Sarah Brightman, labai žavi jos balsas, kurio malonu klausytis bet kuriomis progomis.
10. Labiausiai mane nustebintų, jei nors vieną dieną žmonės neniurzgėtų.
11. Vaikystėje visada norėjau skraidyti kaip paukštis.

AGENTAS 0,7

SĖKMĖS ISTORIJA: KAIP TAPTI MILIJONIERIUMI MOKYKLOS SUOLE?

Visiems žinoma, kad švietimo sistema stengiasi padaryti mus visiškai vienodus ir beveidžius, todėl kiekvienas prastesnis pažymys parodo žmogaus unikalumą, kovingumą bei maištingumą nugalėti šią supuvusią sistemą, kur norint ką nors pasiekti, reikia veikti. Nenuginčijamas faktas - žmogaus gyvenimo tikslas yra pinigai, o norėdamas būti turtingas, turi priešintis sistemai ir nebaigti mokslų. „Ką čia nusišneki?" – klausi Tu, bet juk Geitsas ir kiti turtingi žmonės, kurių jau nebežinau, nes jie slepiasi savo pinigų baseinuose, turtingi yra tik dėl to, jog nebaigė mokslų.

Gavai trejetą iš matematikos kontrolinio? Tu esi maištininkas! Ne toks kaip aš, nes aš esu užlindęs valgyklos eilėje, pramiegojęs pirmą pamoką ir net (ši skiltis ir šiaip ne jautriems liceistams, todėl papildomai neįspėsiu) rašęs juodu tušinuku per pamoką (už pastarąjį įvykį gavau griežčiausią įmanomą bausmę – iš valgyklos darbuotojos išgirstą „blynų nebeturim" (kalba taisyta)), bet vis tiek maištininkas.

Trejetas iš matematikos kontrolinio parodo, jog esi aukščiau sistemos, kuri bandė suvaržyti tokį genijų kaip Tu, bet nepajėgė. Taigi kelias į laimę, sėkmę ir pripažinimą Tau jau beveik nutiestas, tačiau su pinigais reikia ir mokėti elgtis. Kur dar tai išmoksi, jei ne mokyklos leidinyje? Nebent „Mąstyk kaip turtingas žmogus" paskaitų cikle, bet kadangi šis kainuoja daugiau nei pasak kitų prestižinių gimnazijų moksleivių kainuoja mokslas licėjuje per metus, tiks ir „Andai".

Taigi, keletas praktinių patarimų iš esamo maištininko, t.y. būsimo milijonieriaus:

• Mėsos patiekalai valgykloje, žinia, yra gaminami iš nurašytų fizikos uždavinynų bei chemijos laboratorinių darbų metu gaminamos substancijos, o kainuoja lyg abiturientų ašaros, todėl valgykloje visada imk tik sriubos. „Vien nuo jos nepavalgau", – mąstysi Tu, tačiau ar pagalvojai, jog gali užsisakyti ne vieną porciją? „O jei neliks?" Taip nebūna. Kol nežinau, iš ko gaminama sriuba, negaliu pasakyti, kodėl, bet nebūna.

• Dažnas liceistas veikia kaip greitųjų kreditų įmonė: pirma paskola nemokama. Jei ji nedidelė, nepamiršk, kad mažos skolos nėra skolos, ir net jei niekšas Tau užsimins, kad norėtų atgauti pinigus, visada gali nukreipti temą. Su didelėm skolom taip lengvai neišsisuksi, bet kuo didesnis Tavo matymo laukas, tuo paprasčiau išvengti kreditorių.

• Nedrįsk gadinti klasės ar kurso rinkliavų dvasios ir grąžinti pinigus iškart. Senais laikais, kai „Muzikinės dėžutės" dar vadinosi „Jazz Pictures", rinkliava buvo tradicinis liceistų žaidimas, kuriame vienas nelaimėlis turėdavo pabandyti surinkti pinigus iš viso kurso, o šie - kuo ilgiau jų neatiduoti. Nepasiduok!

Ar tai veikia? Taip, nes jei neveiktų, tokių patarimų nedalinčiau, o dabar už savo pinigus, sutaupytus nuo rinkliavų, statausi vilą Havajuose. Dar už likusius šiandien sriubos ir kompoto nusipirkau.

AGNĖ PAKŠYTĖ

VILNIAUS RENGINIAI

KAS? Stalo žaidimų vakarai.
KADA? Sausio 14 – 31 dienomis, kiekvieną trečiadienį.
KUR? „7 Fridays“, Pranciškonų g. 3.
KIEK? Nemokamai.

KAS? A. Strindberg „Sapnas“ (rež. Kamilė Gudmonaitė).
KADA? Sausio 30 dieną.
KUR? Lietuvos nacionaliniame dramos teatre.
KIEK? 2,9 €.
KODĖL? Nes rekomenduoja matę liceistai.
http://on.fb.me/1JF8GQj

SAUSIS

14 22 30 31

KAS? Kaleidoskopo dirbtuvės.
KADA? Sausio 31 dieną, 13 valandą.
KUR? Energetikos ir technikos muziejuje, Rinktinės g. 2.
KIEK? 1.45 €.
KODĖL? Nes visada buvo įdomu išsiaiškinti, kaip iš tikrųjų veikia.
Registracija į dirbtuves elektroniniu paštu **akvile@emuziejus.lt** iki sausio 29 dienos.

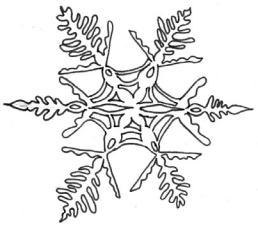

KAS? Prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“.
KADA? Sausio 22 – vasario 1 dienomis.
KUR? Kino teatruose „Skalvija“, „Forum Cinemas Vingis“, „Pasaka“, Šiuolaikinio meno centro kino salėje.
KIEK? 3,77–5,79 € + nuolaidos mokiniams.
www.ziemosekranai.lt

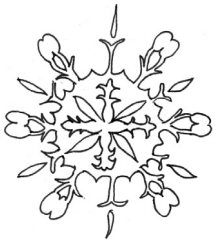

KAS? 16-oji tarptautinė Vilniaus knygų mugė.
KADA? Vasario 19 – 22 dienomis.
KUR? Litexpo.
KODĖL? Daugiau nei 300 renginių: diskusijų, kūrybinių dirbtuvių, susitikimų su autoriais ir n kartų daugiau knygų mažesnėmis kainomis.
http://on.fb.me/15Hg6Gg

KAS? Paroda „Studijos 2015“.
KADA? Vasario 5 – 7 dienomis.
KUR? „Litexpo“.
KIEK? 2-2,5 €.
www.litexpo.lt/lt/event/67/show

VASARIS

5 7 17 19 20 22

KAS? Užgavėnės.
KADA? Vasario 17 dieną.
KUR? Vilniaus licėjuje.
KODĖL? Nes reikia atsigriebti už praėjusius metus.

KAS? Šimtadienis.
KADA? Vasario 20 dieną.
KUR? Vilniaus licėjuje.
KODĖL? Nes trečiokai diena iš dienos rengia perklausas, skaičiuoja išlaidas, rašo scenarijus, braižo žemėlapius, o naktimis skambina vieni kitiems ir derina paskaitų laikus.

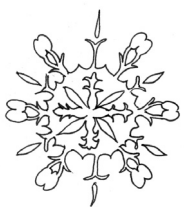

Pegaso autoportretas

IEVA VAŠKELYTĖ

MANTĖ ŠMIGELSKAITĖ

KŪRYBA

Nuotr. Kosto Ivanausko

MILDA MAČIULAITYTĖ

skaičiuoklė

penkis kartus išėjau
laukan laukti
bet sugrįžau tik
keturis

penkis pirštus nušalau
nes per ketvirtąjį pasimatymą
pamečiau antrąją
pirštinę
o tu dar sakei kad niekis
nupirksi nors ketverias

penkis metus sutikau
Kalėdas su tavim
bet net pirmos pirštinės
nesulaukiau

ir jau šeštąjį kartą
lauke laukdama
nušalau širdį
net ketverios
pirštinės
nebepadės man

jaunas lietus

sulytos gatvės
nuzulintas granitas
kur vaikystėj eidavom
šaligatvių šlifuoti

jau nebe taip
atsidarė nauja parduotuvė
gatvės damos
veržiasi visi
siekia pamatyti nes juk
dabar klasiška apsipirkti
tenai

kur sulytos mano svajonės
neišpildyti sapnai
apklijuoti naujausiais plakatais
pirkite mane
užeikite

į mane kur
sulyta pirmoji mano
meilė
ir dar pirmas bučinys kažkur
sulijęs guli

seniai mano gatvėj nebelyja

Kad Licėjaus mokinių almanachas

Sparnai

pakiltų, reikalinga Tavo kūryba*

* Kūryba – tai poezija, proza, fotografijos, piešiniai.

Kūrybą siųsti iki kovo 1 d. el. paštu
sparnai.licejus@gmail.com

ANDAI-DABARTI-
NĖS LIETUVŲ KAL-
BOS ŽODYNAS
ANĄDIEN, ANĄSYK
A. SMARKIAI
LIJO.